

Midtre Gauldal kommunestyre

Torsdag 20. juni 2024

Statsforvalter Frank Jenssen



Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje



24.06.2024



Dagens tema



- Statsforvalterens roller og oppgaver
- Kommunens rolle som arealforvalter
- Kommunenes inntekter og økonomi
- Kommunens rolle som tjenesteyter og innbyggernes forventninger
- Muligheter og utfordringer



Statsforvalterens rolle og oppgaver

«Trøndelag – et godt sted å bo, vokse og virke for alle»



Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje



24.06.2024



Klikk på lenken: <https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Om-oss/Hvem-er-vi-og-hvem-er-vi-til-for/>

Eller gå til: statsforvalteren.no → Trøndelag → Om oss → Hvem er vi og hvem er vi til for?



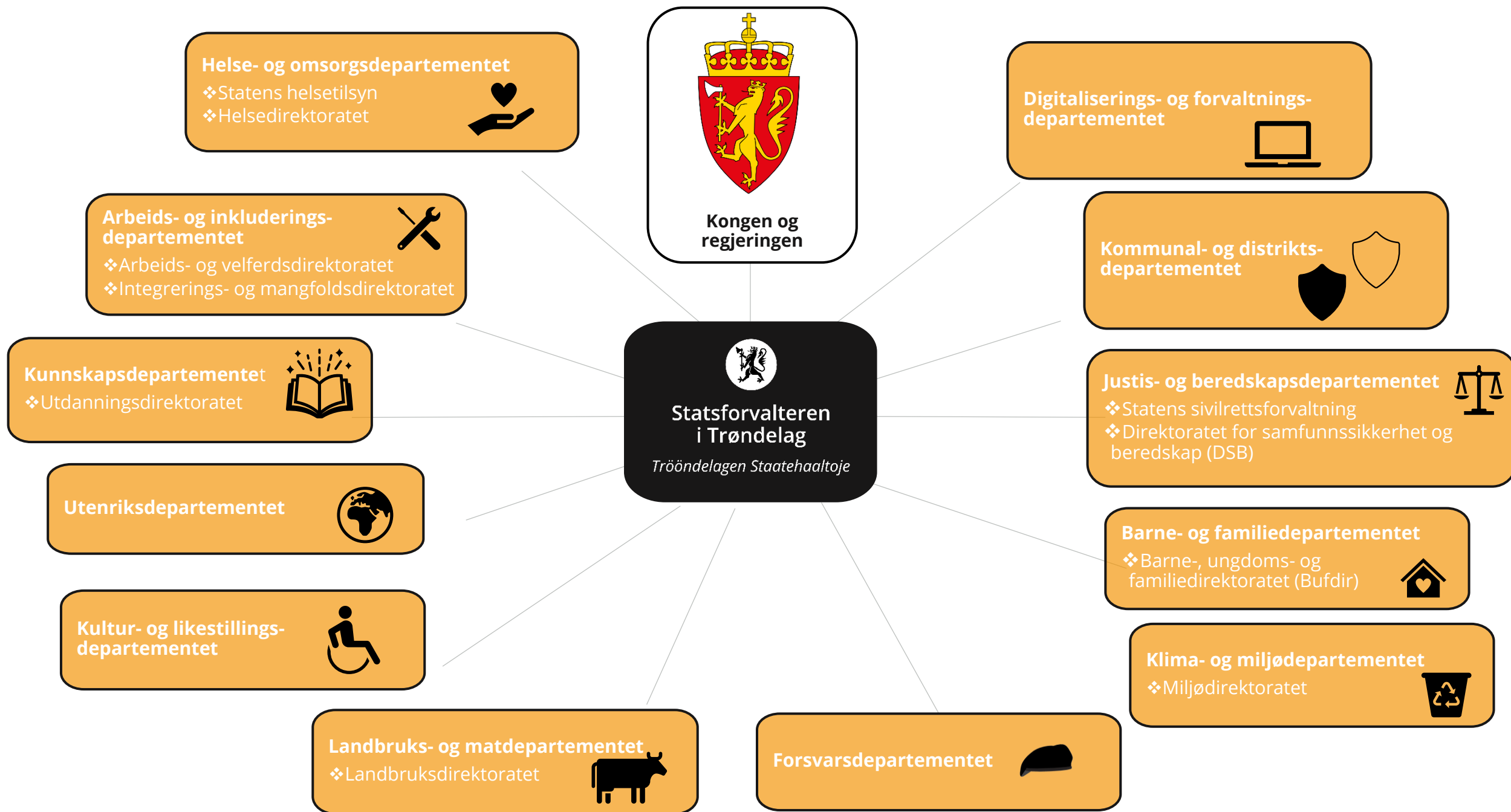
Statsforvalterinstruksen §1



Foto: Mostphotos.com

1. er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal **arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer kan bli fulgt opp.**
2. skal med dette som utgangspunkt **virke til gagn og beste for fylket** og ta de initiativ som finnes påkrevd.

Fra [«Instruks for statsforvaltere»](#)







Følges ekstra nøye av Statsforvalteren

ROBEK-VARSEL: Levanger er en av seks kommuner i Trøndelag som Statsforvalteren nå holder et ekstra øye med. - Vi som ligger i rød sone må ta oss sammen, sier økonomisjef Arnstein Kjeldsen i Levanger.

SIDE 6-7

MENINGER DEBATT STATSFORVALTEREN NATURINNGREP POLITIKK

Noen ganger er det slik at enkeltmenneskets rettigheter trumfer kommunens syn på hva som er tilstrekkelig



SIKRER RETTIGHETENE: Når Statsforvalteren er inne i slike saker, er det fordi vi på vegne av nasjonale myndigheter skal se til at innbyggerne får ivarettatt sine rettigheter og at nasjonal politikk på t.a. naturområdet blir fulgt opp i Trøndelag, skriver Frank Jenssen, statsforvalter i Trøndelag.



Bra at vi har en uavhengig instans i Statsforvalteren

ORDFØRERNE i Trondheim og Namsos går hardt ut mot Statsforvalteren i felles uttalelse i Namdalsavisen 20. februar. Høyre ber om å få jobbe i fred fra statlige myndigheter og sier: «Det aller verste er lærernormen, som detaljstyrer på hvert enkelt trinn».

HØYREORDFØRERNE ønsker at lokaldemokratiet skal få styre over seg selv.

UDIR (UTDANNINGS-DIREKTORATET) sier at det er viktig

skolene og at lærernormen sikrer midler til skolesektoren i kommunene (Pedersen m.fl. 2022, Udir.no).

SER VI dette FRA lærerne og lektorene sin side, er det av stor betydning hvor mange elever som skal undervises og få sitt arbeid vurdert. Arbeidsforholdene til lærerne og lektorene må også hensyntas. Det er økonomiske fordeler for en kommune å la en lærer eller lektor undervise store grupper, men

domsskoleelever i alderen 14 til 16 år sitter stille som mus og tar notater. Hva er da læringseffekten?

ELEVENS TRYGGE arbeidsmiljø reguleres av Opplæringslovens §9A, dette er en viktig faktor å trekke inn når gruppestørrelsen blir for stor. Hvor trygt vil det være for den enkelte elev med store grupper som undervises samtidig, i et auditorium? Det er mange hensyn som må tas.

pengen på undervisning. Hvert år møter elever ukvalifiserte i klasserommet som får ansvar for undervisning, vurdering, standpunkt karakterer og all oppfølging som følger med (norskuleforvalter.no). I stedet for å frykte Statsforvalters kontroll og be om bedre styring lokalt, ber jeg Høyre-ordførerne Lein og Ranum om å lytte til dem som jobber i skolene.

NNSPI
erethe Lerv
ktorlag, Trø
kkeskomm

Adresseavisen

NYHETSSTUDIO

NYHETER

SPORT

KULTUR

DEBATT

UKEADRESSA

UKEADRESSA

Trønderske kommuner får det stort sett som de vil

Utfyllingen av denne myra er det ikke sikkert ville blitt godtatt i dag.



Onsdag 20. mars 2024
Uke 12 // Nr. 68, 258. årgang // Grunnlagt 1767 // Lesesalgst: 50 // adressa.no

Adresseavisen



- Jeg sitter på vent

Silje Rango (43) ble enkle i oktober i fjor. Fortsatt har ikke hun og sønnene fått arven sin. Årsaken er at Rango har ventet på at en mindreårig sønn skulle få oppnevnt midlertidig verge av Statsforvalteren i Trøndelag. Økonomi side 12 og 13

Brønnøysunds Avis

Nyheter Marked Sport Lokalfotballen Tips oss Webkamera Fly Skip

Nyheter

Statsforvalteren anbefaler grensevurdering

Statsforvalteren i Trøndelag anbefaler departementet å utrede en grensejustering mellom Bindal og Nærøysund.



Opplever Statsforvalteren som arrogant

- Vi har aldri hatt så mange mobbesaker som nå

Stadig flere mobbesaker og skolemiljø saker havner på Statsforvalterens bord. Nå skal fire nye jurister få fortgang i behandlingen på fylkesnivå.

LEVANGER / VERDAL

- Det er en urovekkende trend at det er så mange såkalte 9A-saker i skolene, sier direktør for oppvekst og velferd hos Statsforvalteren i Trøndelag, Frode Kvittem til Steinkjer24.

Skal jobbe med skolemiljø saker Han er svært fornøyd med at Statsforvalteren nå kan lyse ut fire nye stillinger for å styrke det teamet som blant annet hjelper kommunene både med mobbesaker og andre saker der elever ikke opplever et trygt og godt skolemiljø.

Kvittem sier at det er en økning i antall mobbesaker og skolemiljø saker. Og stadig flere saker havner på Statsforvalterens bord fordi kommunene ikke klarer å

finne en løsning for de elevene det gjelder. Dette er komplekse og sammensatte saker, og de har ofte pågått over tid. Derfor er det bra at vi nå får på plass flere jurister slik at vi kan forsøke å få ned saksbehandlingstiden. Vi må nå finne ut hvordan vi kan være til hjelp for kommunene slik at det blir bedre å være barn i skolene i Trøndelag igjen, sier Kvittem.

Har fått penger fra staten

I dag er det allerede rundt 45-50 jurister som jobber hos Statsforvalteren. Nå styrker rettssikkerhetsgarantistaten staben med ytterligere fire. Av de utlyste stillingene er det ledig to faste stillinger og to midlertidige stillinger. Alle er 100 prosent. I de midlertidige stillingene er det ønskelig med snarlig tilretteleggelse og de har vangerhet ut 2024. Det kan være mulighet for forlengelse, heter det i stillingsansønsene.

Kommer ny lov

Ifølge Kvittem kommer det også en ny opplæringslov til høsten. Statsforvalteren trenger derfor å styrke avdelingen for oppvekst for å påse at disse reglene blir etterfulgt.



Kvittem mener det økte antallet skolemiljø saker er en trend som bør tas på alvor. Foto: Leif Arne Holme

- Utdanningsdirektoratet har gitt en overføring på 10 millioner kroner til embetene i Norge og vi vet at noe av disse pengene tilfaller Statsforvalteren. Det er et voldsomt trekk nå rundt skolemiljø og vi håper at vi skal få tatt unna litt med nye stillinger, sier han.

Kvittem mener at det er grunn til å være ærvæken på utviklingen

innen skolemiljøet. Vi har ikke hatt så mange mobbesaker eller skolemiljø saker som vi har nå. Det kan jo være tilfeldig, men det er mye som tyder på at det er en trend vi bør ta på alvor, sier han.

Overfører ressurser

Han sier at de ser en tendens til at stadig flere kommuner over-

fører sine ressurser til eldreomsorgen.

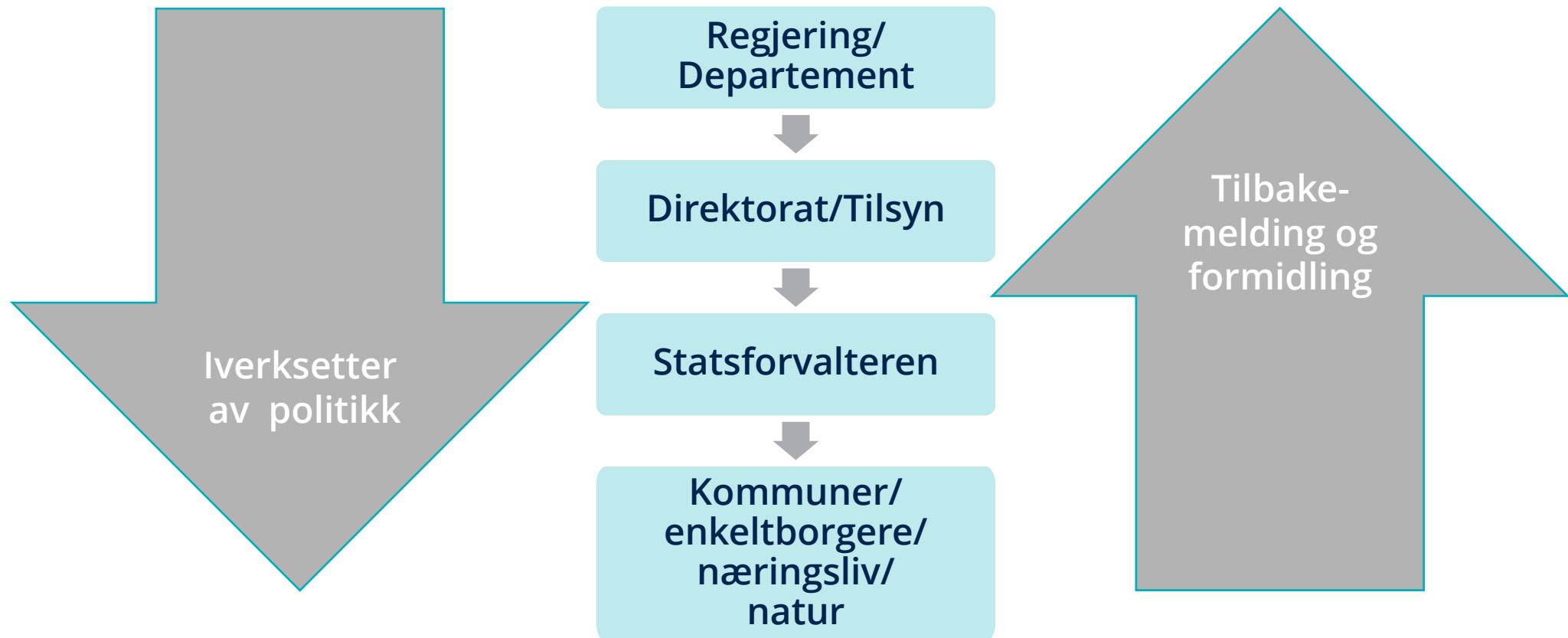
- Men vi må også ha i bakhodet at vi må ta vare på de som er barn og unge i dag. Det er tross alt de som skal vokse opp og jobbe med den stadig økende gruppen eldre, sier Kvittem.

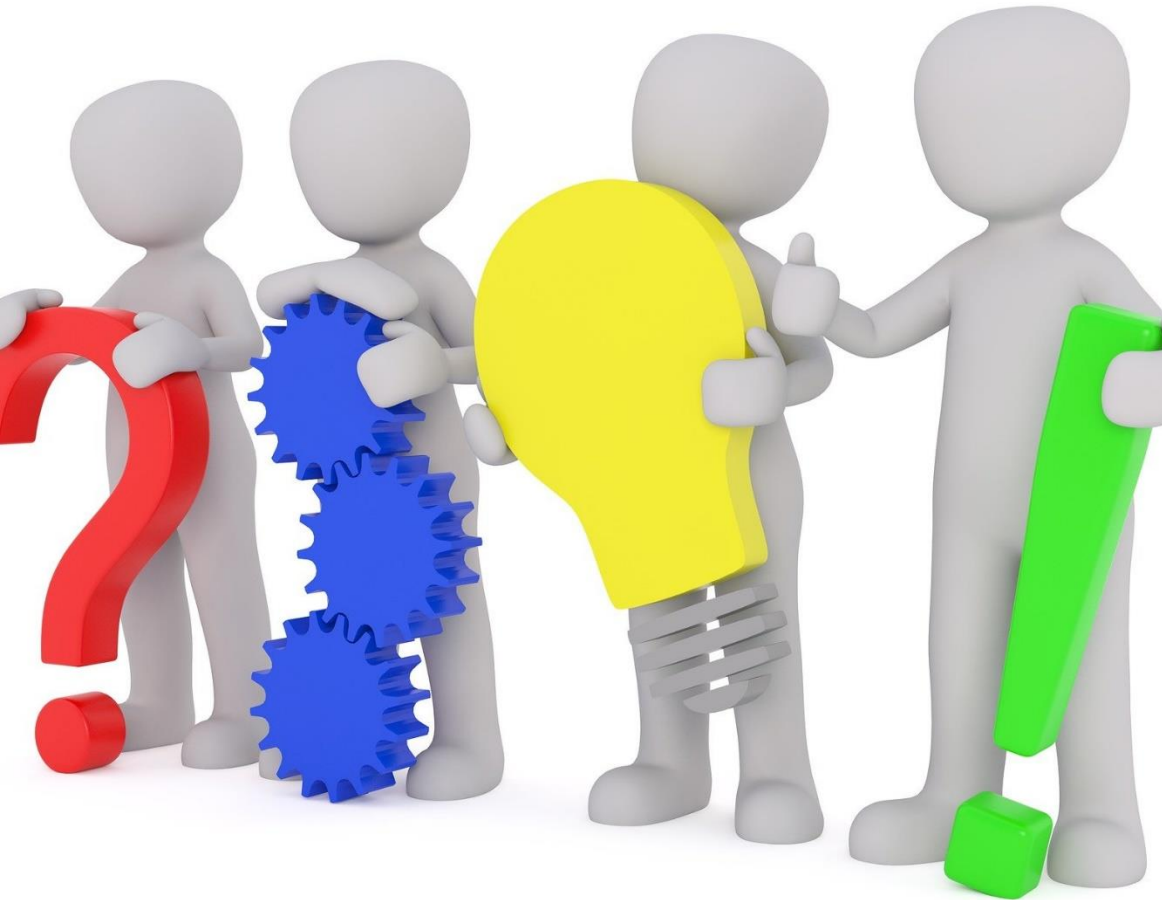
LINN KATHRINE YTTTERVIK STEINKJER24





iverksette | samordne | følge med | lytte





Virkemidlene våre

- Veiledning overfor kommune
- Tilskuddsordninger
- Tilsyn
- Sektormyndighet
- Klagebehandling
- Samordne



Dagens tema



- Statsforvalterens roller og oppgaver
- Kommunens rolle som arealforvalter
- Kommunenes inntekter og økonomi
- Kommunens rolle som tjenesteyter og innbyggernes forventninger
- Muligheter og utfordringer



Arealpolitikk - politikkenes universalverktøy



Politiske valg og prioriteringer om arealbruk virker inn på de fleste områdene av samfunnsutviklingen.

Arealpolitikk er:

- Landbruk
- Miljø og klima
- Næring
- Fiskeri
- Samferdsel
- Beredskap
- Integrering og inkludering
- Kriminalitetsforebygging
- Urfolk
- Forsvar
- Oppvekst
- Helse
- Distrikt
- Kommunal drift
- M.m.

Kommunestyret som planmyndighet

- ▶ Leder den kommunale planleggingen
- ▶ Sørger for at plan- og bygningslovgivingen følges
- ▶ Vedtar kommunal planstrategi, kommuneplan og reguleringsplan
- ▶ Særskilt ivareta barn og unges interesse i planleggingen
- ▶ Sørge for tilgang på nødvendig planfaglig kompetanse

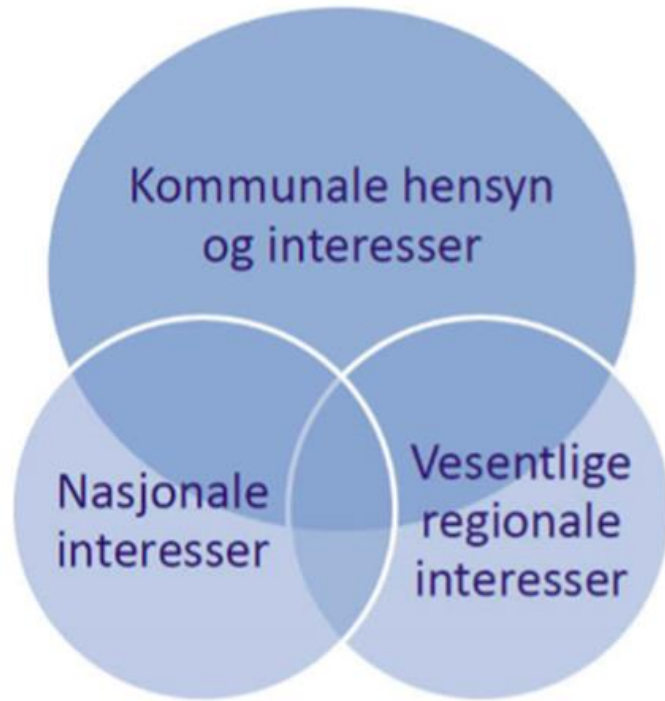




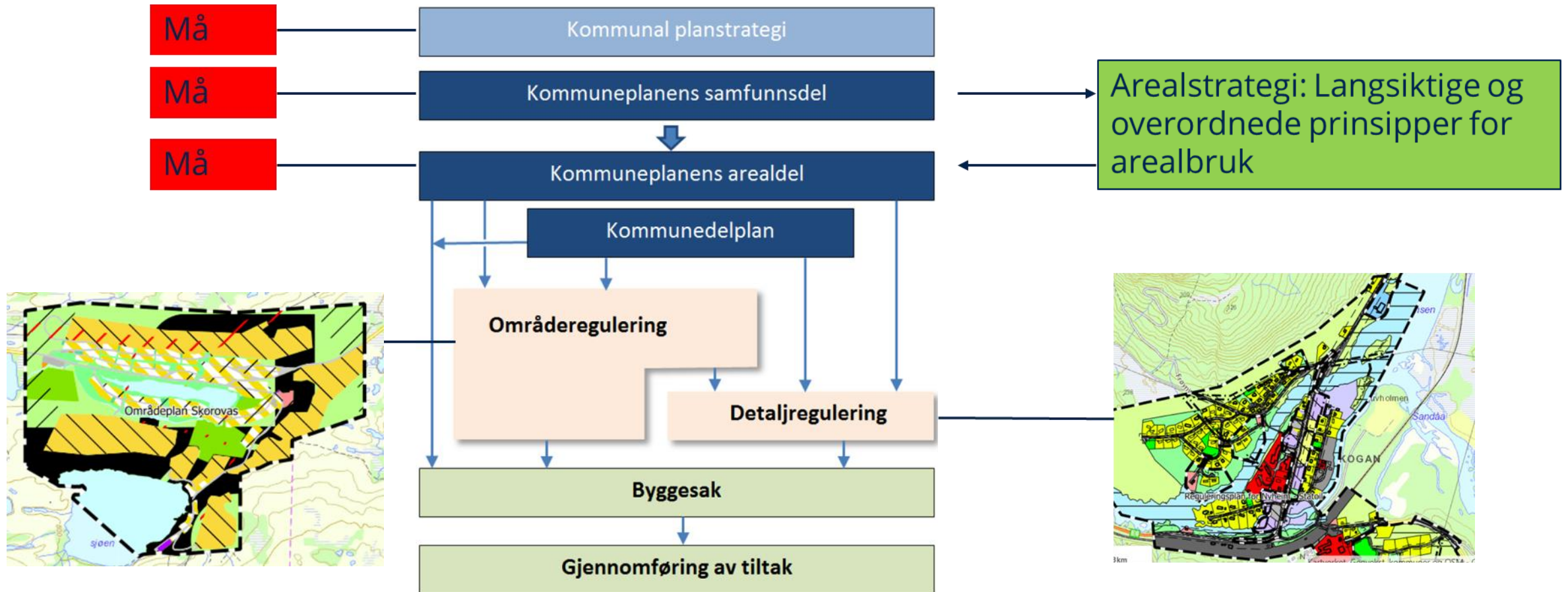
ULIKE PLANUTFORDRINGER



Rammer for den kommunale planleggingen



Kommunal planlegging





Plan – en «samfunnskontrakt»

- ❑ Ansvaret for planlegging etter loven ligger til **kommunestyrene**, regionale planmyndigheter og Kongen
- ❑ Kommunestyret ... **skal** sørge for at plan- og bygningslovgivningen følges i kommunen. Kommunestyret **skal** vedta kommunal planstrategi, kommuneplan og reguleringsplan.
- ❑ Kommunene har i sitt planarbeid **ansvar for at også nasjonale og regionale interesser** blir ivaretatt. Statlige og regionale myndigheter **skal** medvirke i planarbeidet slik at disse interessene blir tilfredsstillende ivaretatt. Innsigelsesadgangen skal sikre at kommunene ikke vedtar planer som strider mot slike interesser.
- ❑ Statsforvalteren **skal** påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Regional planmyndighet skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver.
- ❑ Berørt statlig og regionalt organ **kan** fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde



Plan er demokratisk

- ❖ Sikrer at fakta ligger til grunn for politiske beslutninger
- ❖ Sikrer at demokratisk vedtatte mål ivaretas – og veies mot hverandre
- ❖ Gir mulighet til å påvirke og bli hørt
- ❖ Gir forutsigbarhet
- ❖ Plan er utøvelse av politisk vilje



Statsforvalterens ulike roller i plansaker



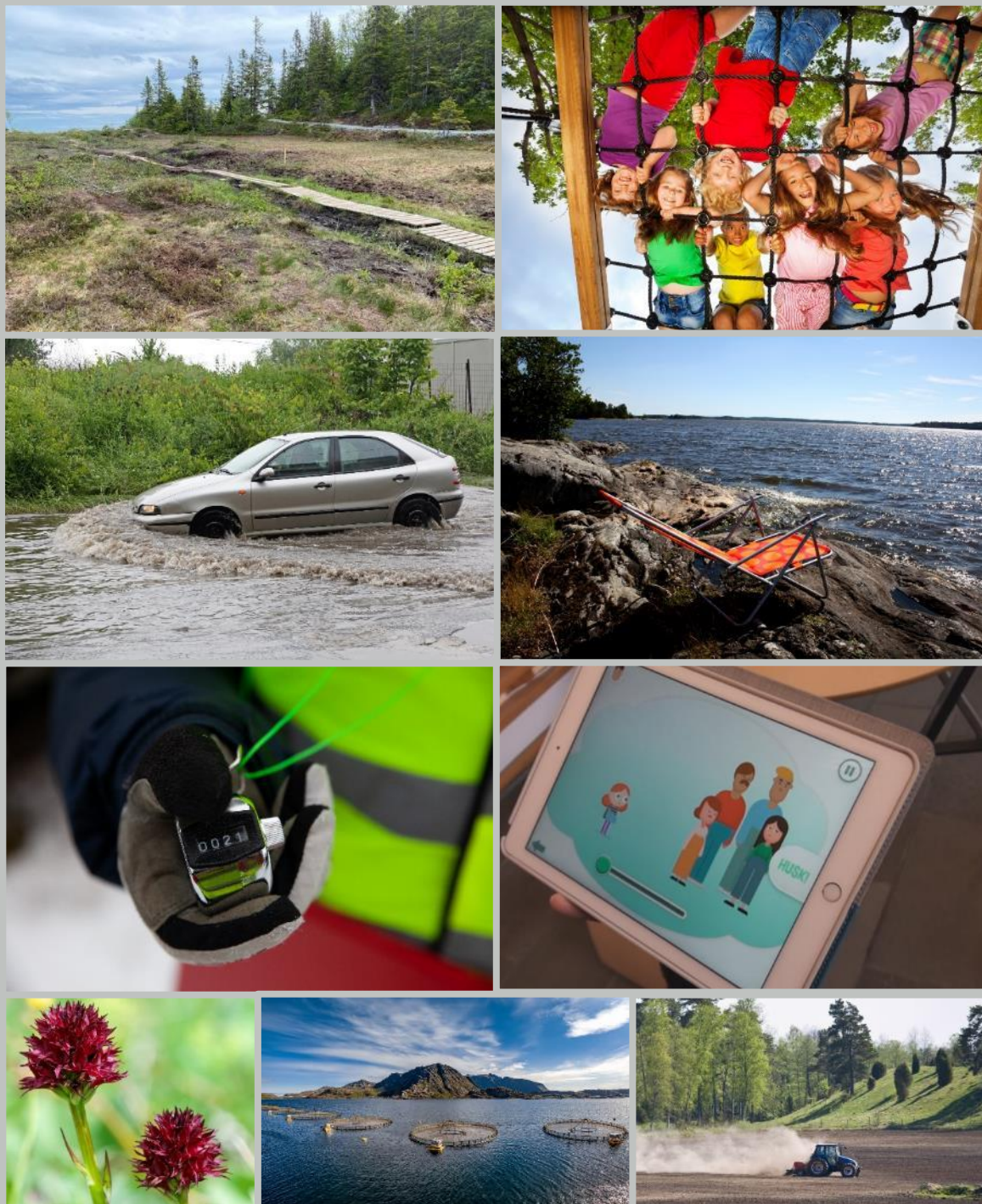
Foto:

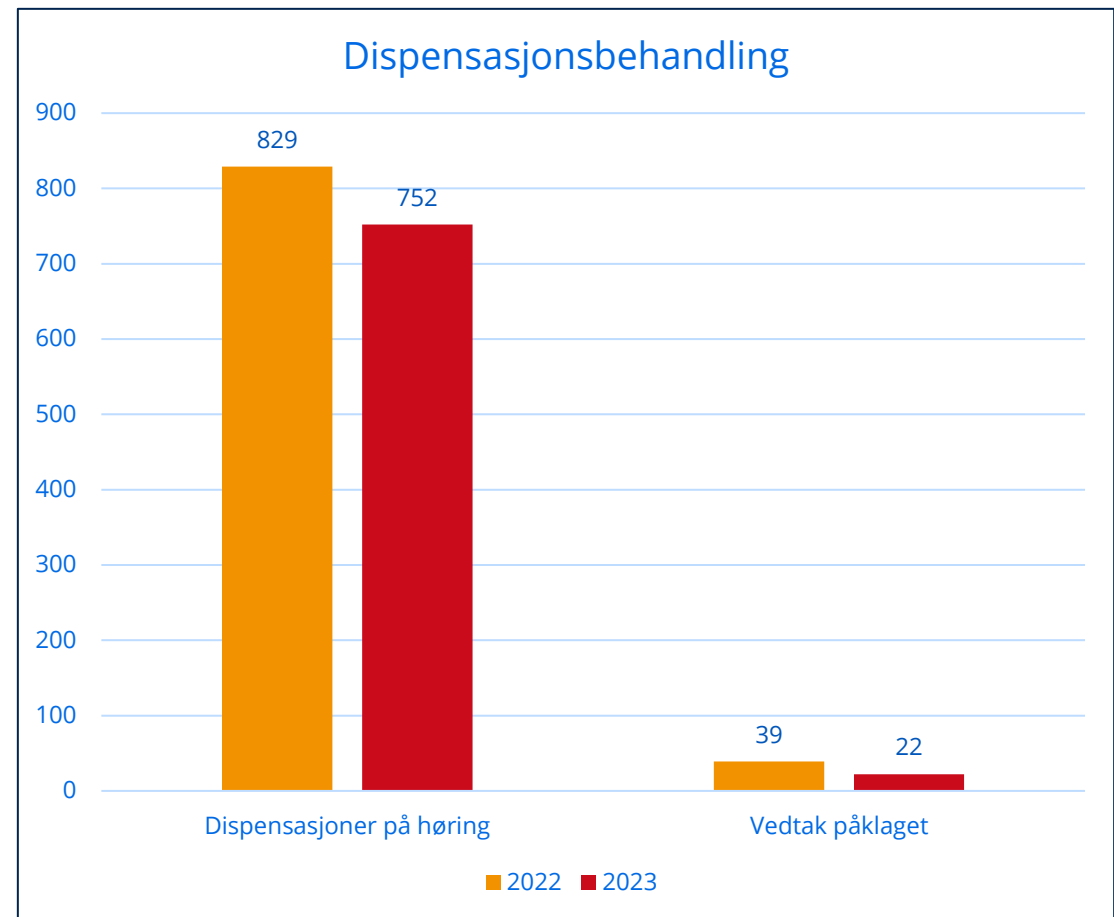
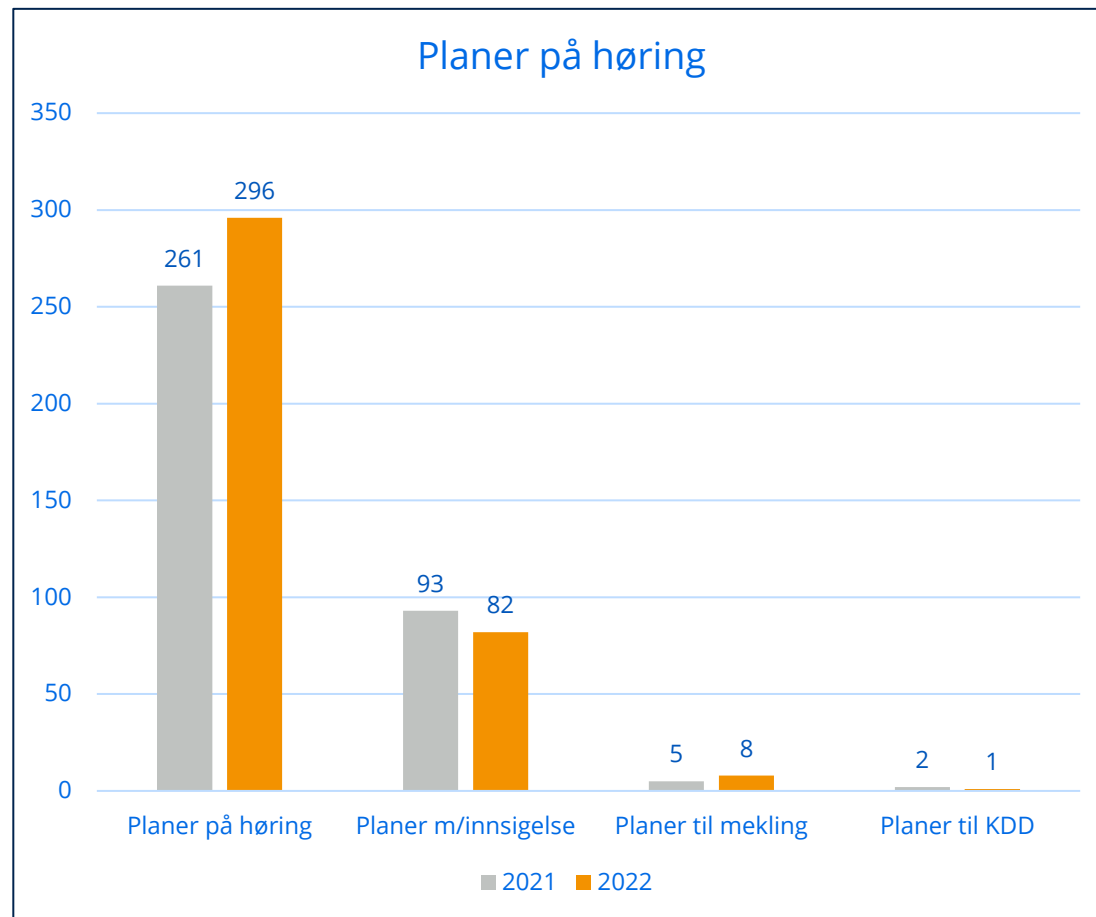
- Sektormyndighet
 - Oppdrag fra departement og direktorat
- Samordnet rolle
 - Bindeledd mellom stat og kommune
 - Tversektoriell samordner
 - Rettssikkerhetsinstans
- Samfunnsansvar
 - Respekt for lokaldemokratiet
 - Kommunal skjønnsutøvelse



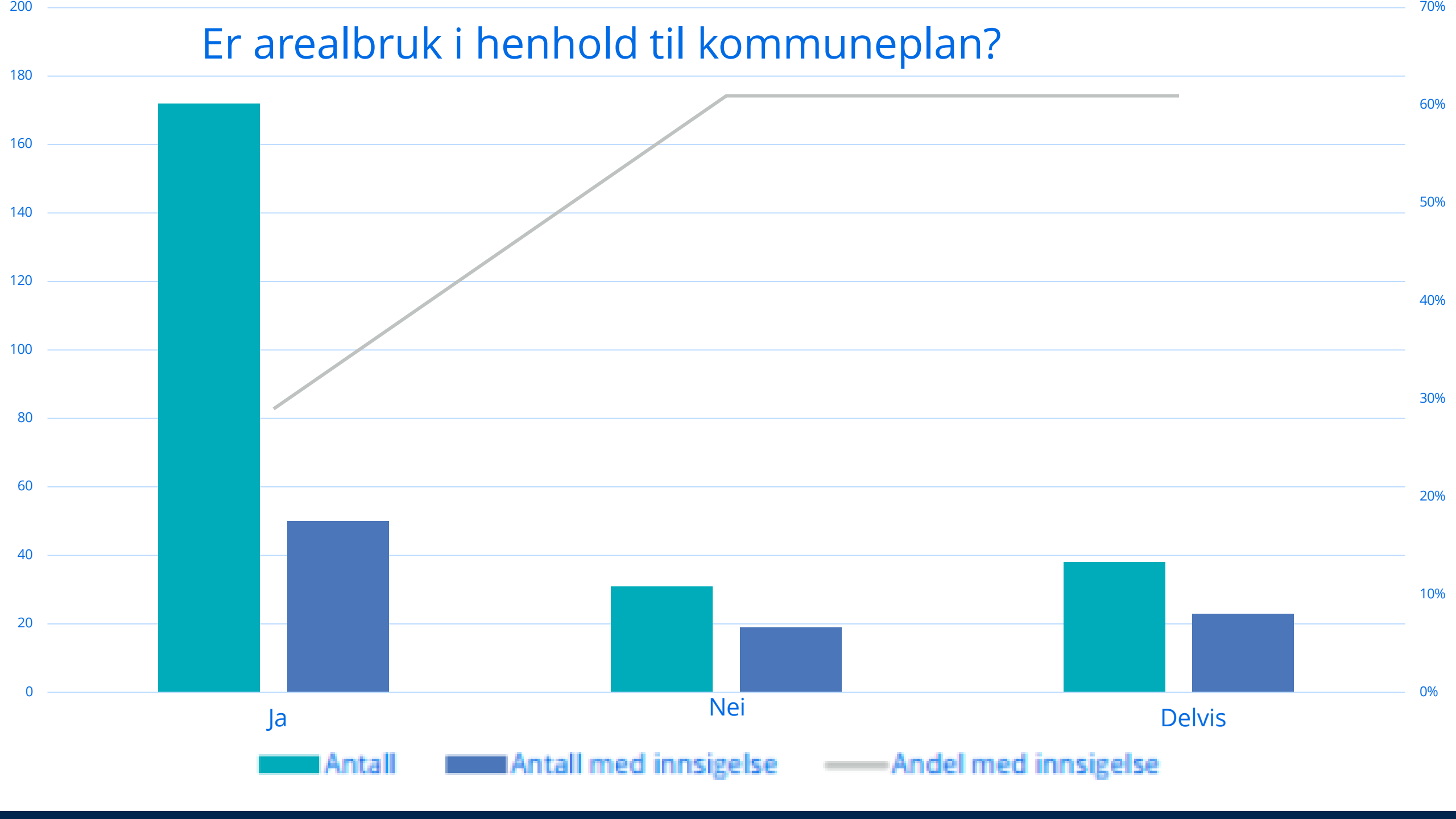
Sektormyndighet på flere politikkområder

- Jordvern
- Naturmangfold
- Strandsone
- Bolig, areal og transportplanlegging
- Friluftsliv
- Forurensning – støv og støy
- Klima
- Reindrift
- Barn- og unges oppvekstmiljø
- Samfunnssikkerhet
- Vann og vassdrag
- Utbyggingsmønster, tetthet
- Folkehelse og tilgjengelighet for alle
- Kulturlandskap





Er arealbruk i henhold til kommuneplan?



Samordning i plansaker

- Statsforvalteren samordner innsigelser i plansaker fra alle regionale statsetater
 - både internt og med andre etater
- Kan avskjære innsigelser fra alle parter
- Regionalt planforum – viktig arena (styrt av fylkeskommunen)



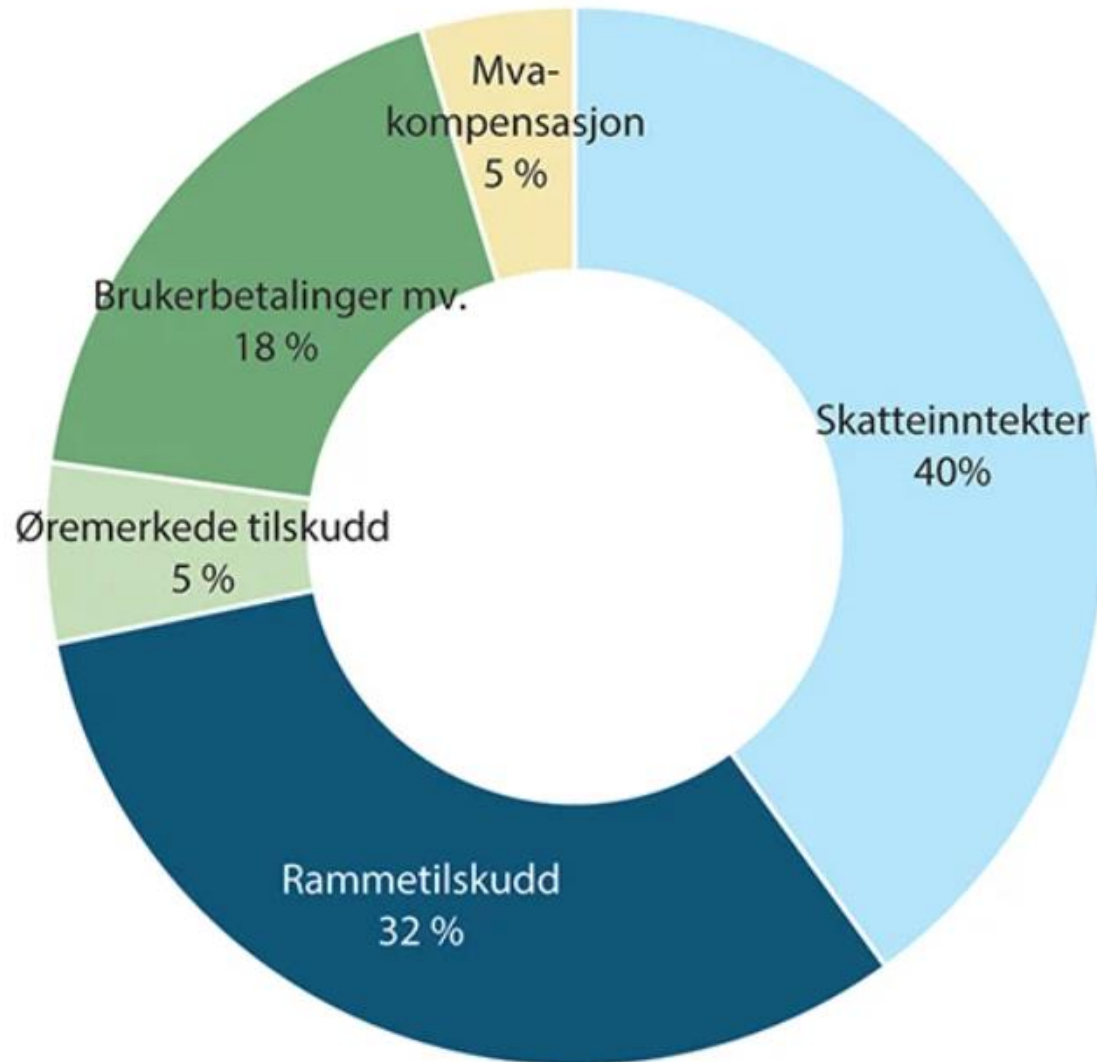


Dagens tema

- Statsforvalterens roller og oppgaver
- Kommunens rolle som arealforvalter
- **Kommunenes inntekter og økonomi**
- Kommunens rolle som tjenesteyter og innbyggernes forventninger
- Muligheter og utfordringer



Kommunens inntekter



Frie inntekter:

- Skatteinntekter
- Rammetilskudd
- Andre inntekter

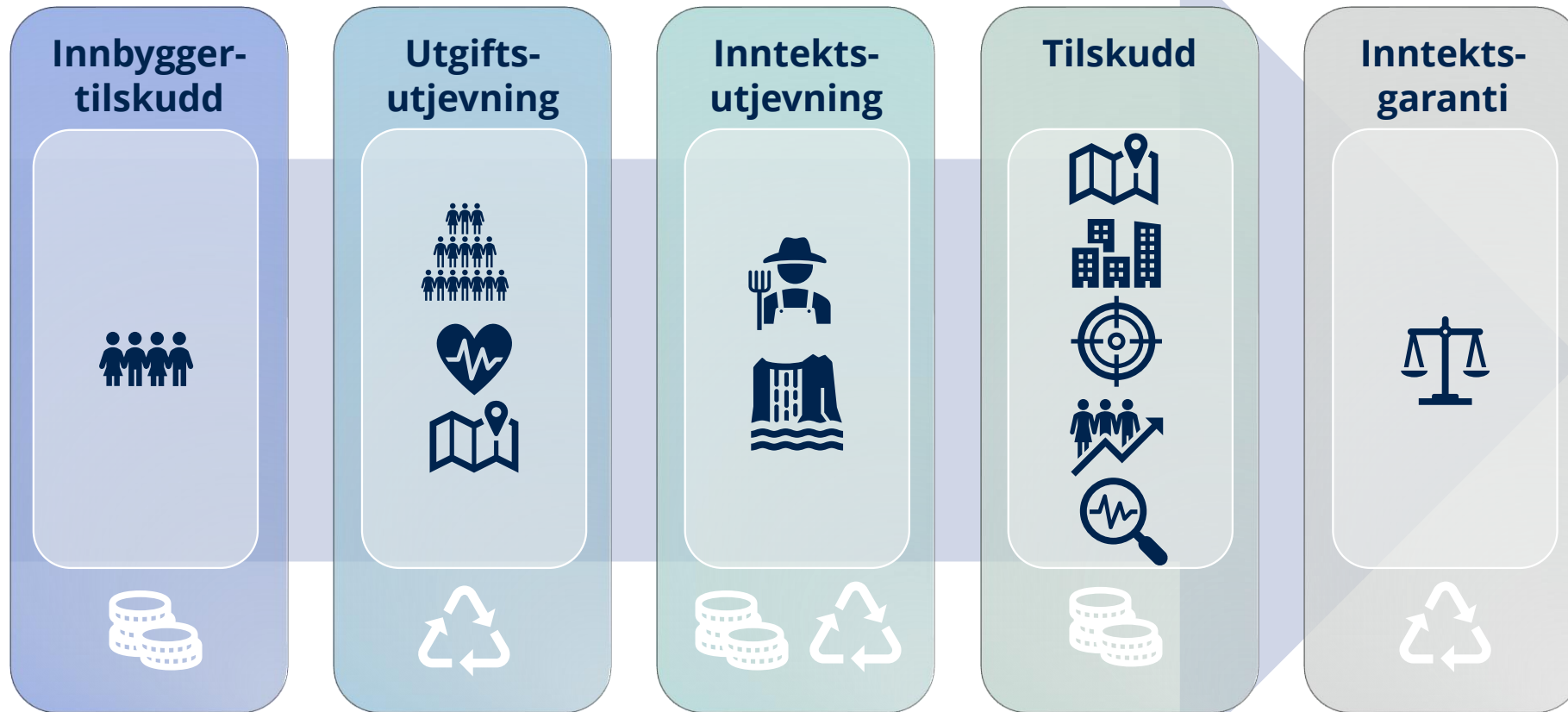
Bundne inntekter

- Gebyr og egenbetaling
- Øremerkede tilskudd

Fordeling av kommunesektorens samlede inntekter- 2023



Inntektssystemet består av ulike elementer



Antall viktig. Men sammensetning av befolkning påvirker også.



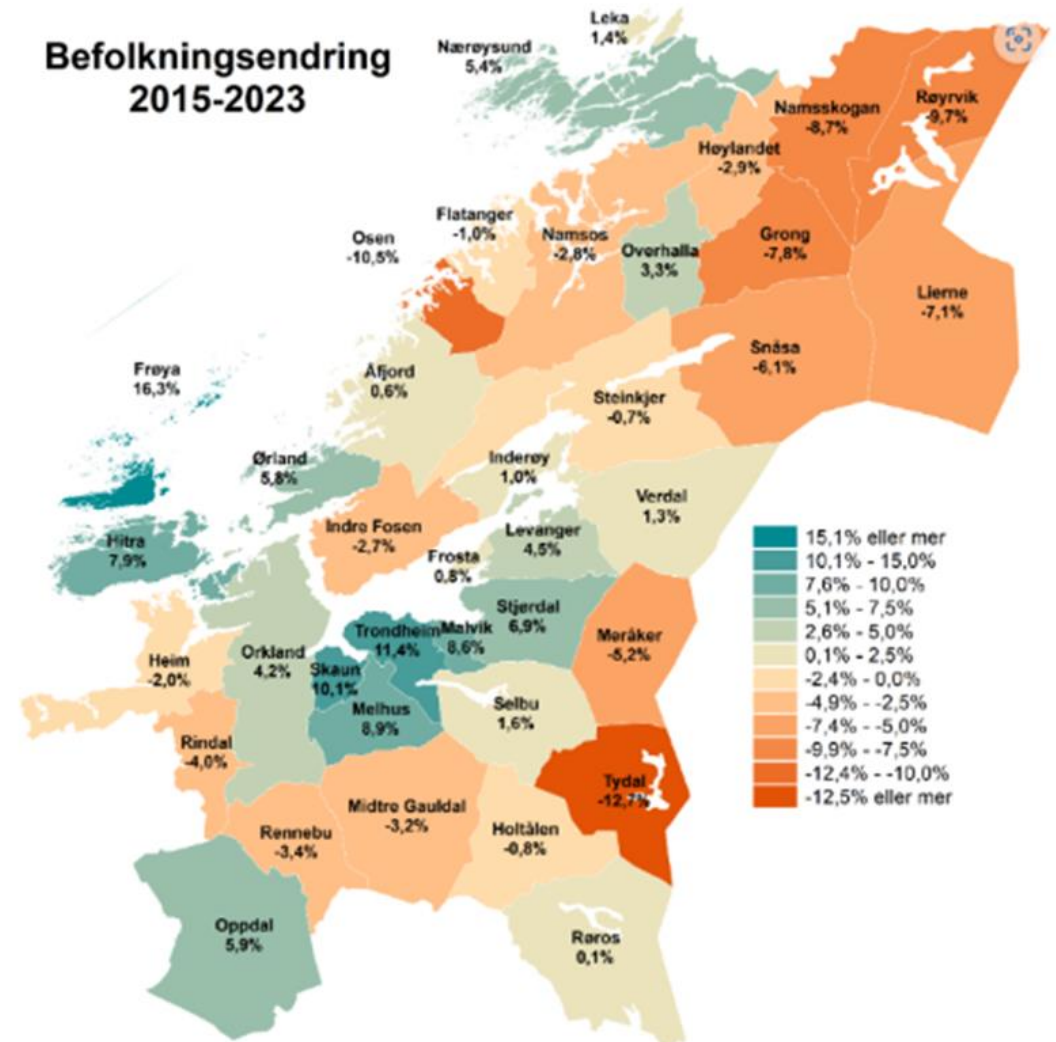
**Endrer behovet for
tjenester**



Påvirker inntekter



**Inntektssystemet:
«pengene følger
innbyggerne»**



Økonomien i Midtre Gauldal i trøndersk sammenheng

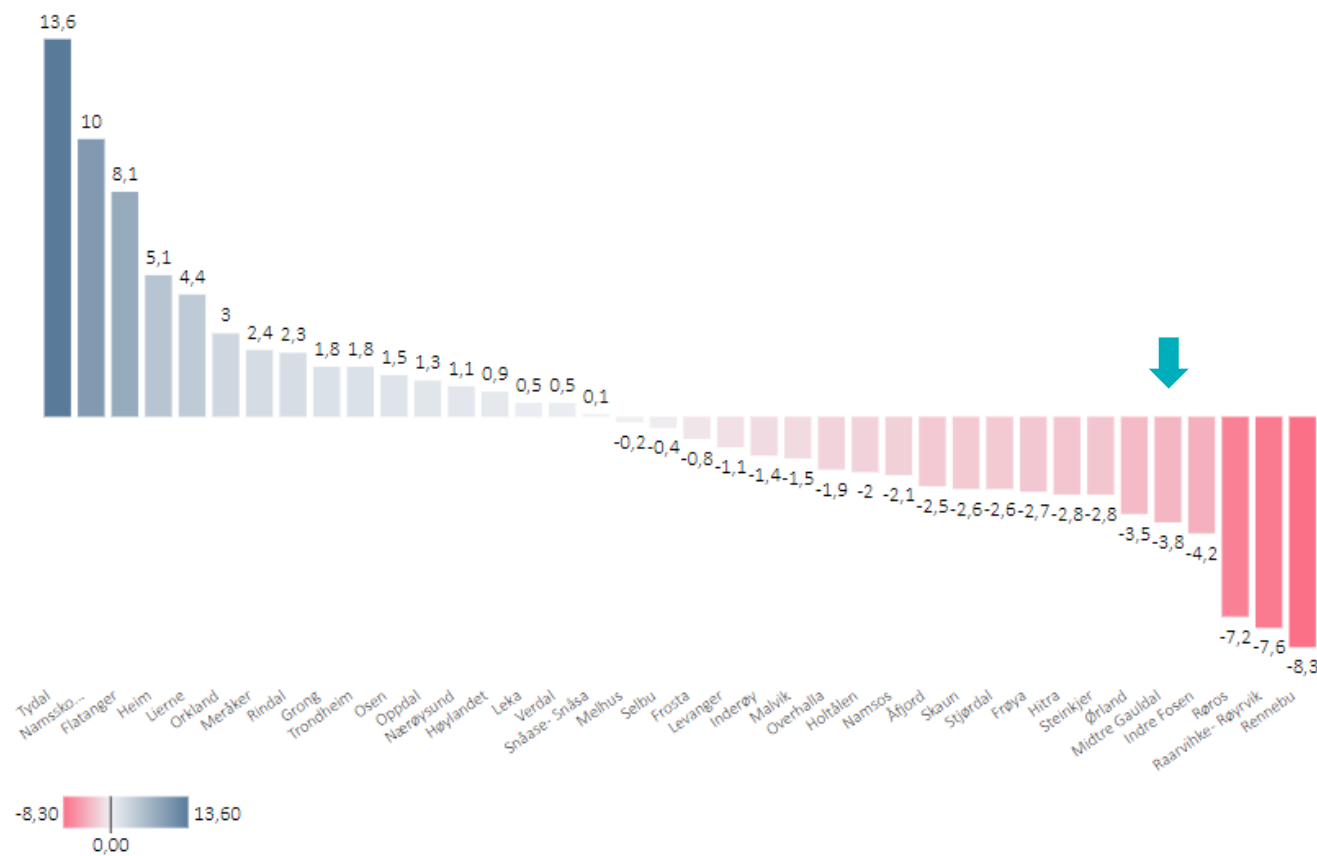
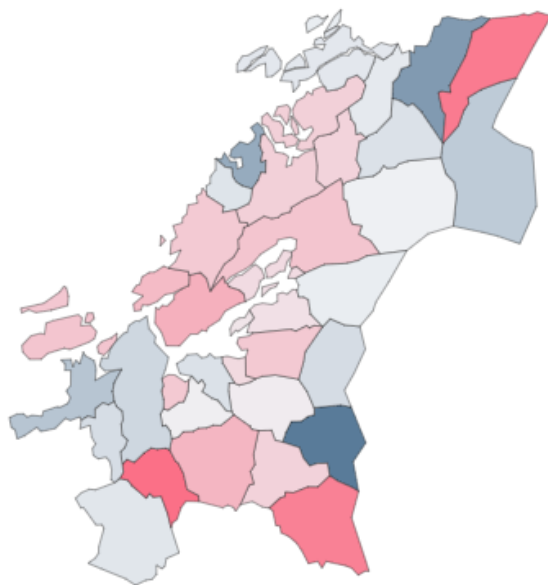


Driftsresultat-

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

År

2023



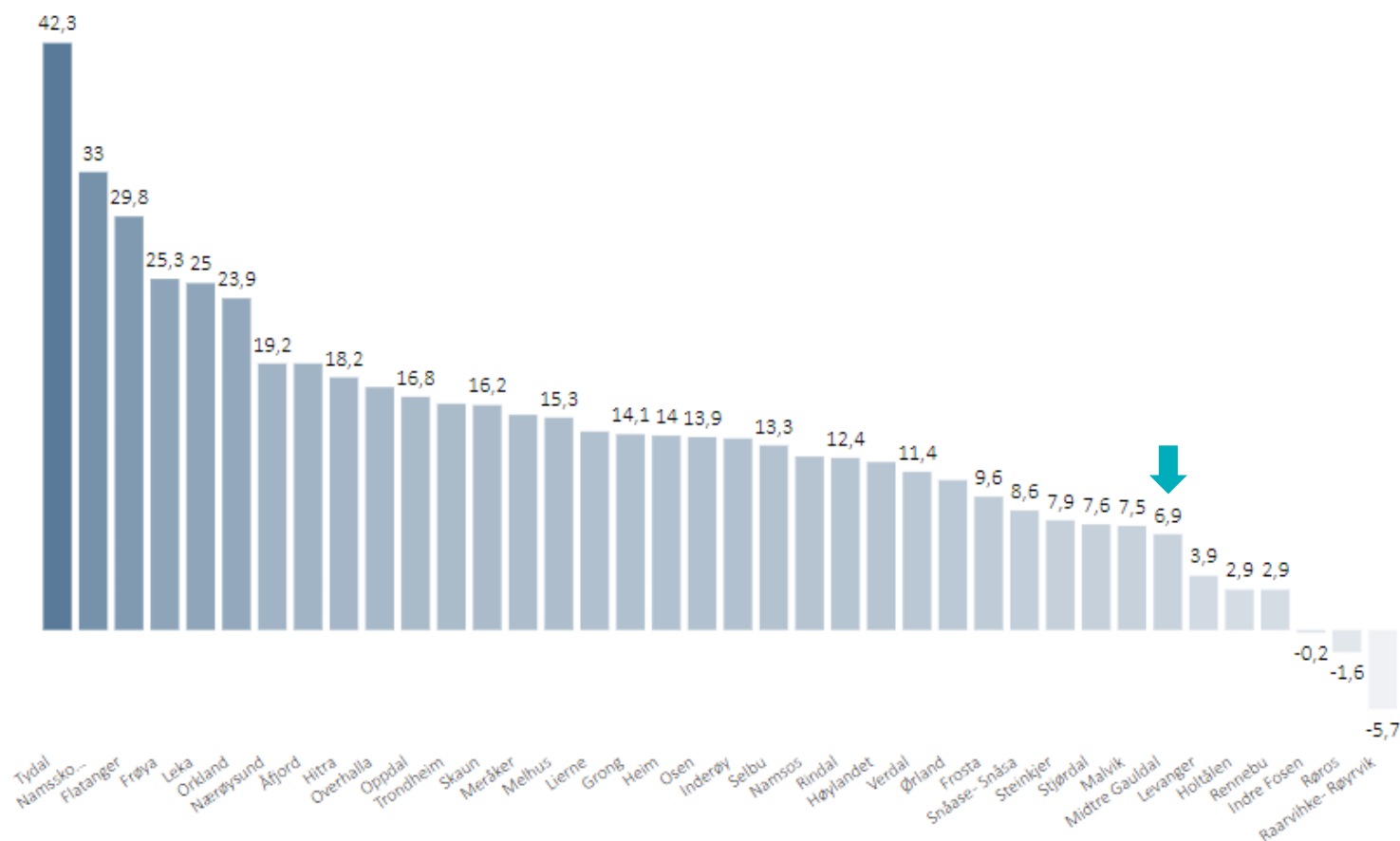
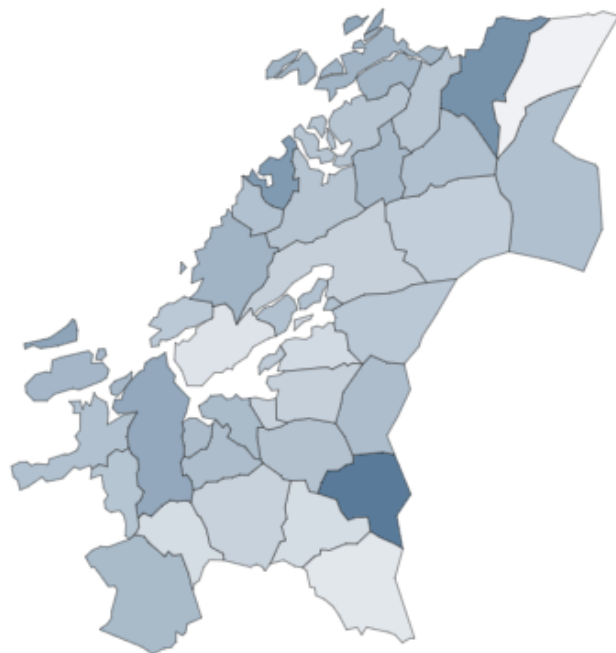


Egenkapital -

Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter

År

2023



-5,70 42,30



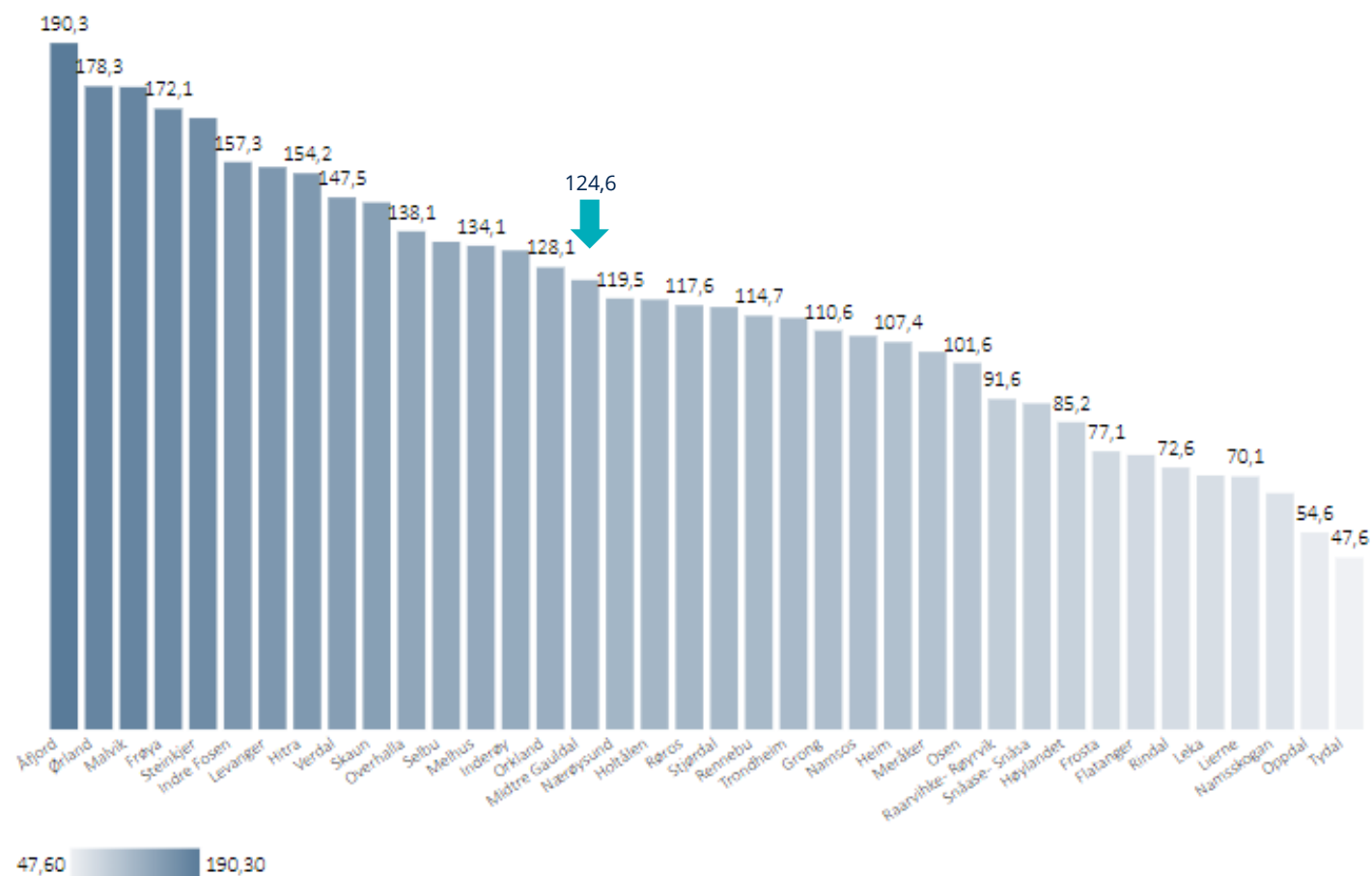
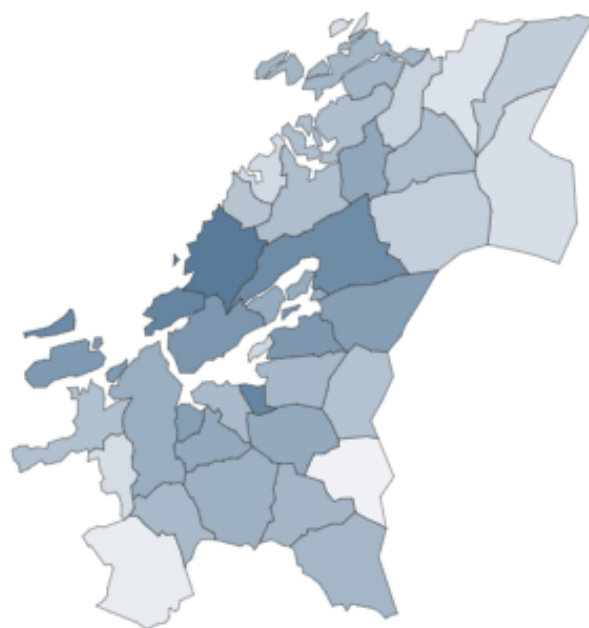


Gjeld -

Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter

År

2023



Kilde: SSB tabell [12134](#)

Økonomisk stilling Midtre Gauldal kommune - Statsforvalterens vurdering - mars 2024



Indikatorer for Kommunal økonomi		
Oppdater alle indikatorer Organiser indikatorer Legg til indikator fra kilde Opprett manuell indikator		
1	Beregnet økonomisk bærekraft og handleevne Kjerneindikator	Middels
1.1	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Økonomisk balanse siste år	Svak
1.2	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter siste 4 år (gj.snitt 4 år) Økonomisk balanse historisk - delindikator	Middels
1.3	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i planperioden (gj.snitt 4 år) Økonomisk balanse i økonomiplanperioden (økonomisk oversikt § 5-6) - delindikator	Svak
1.4	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter over tid (gj.snitt 8 år) Økonomisk balanse over tid	Middels
1.5	Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Økonomisk sårbarhet	Svak
1.6	Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Økonomisk buffer	Middels
2	Økonomisk styring og kontroll Tilleggsindikator	Middels

Vurdering sist endret 19.03.2024

Tidligere vurderinger

Rediger totalvurdering

Vurdering

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkel tall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

Kommunen er omstillingskommune, som følge av flyttingen av Norsk Kylling (midler fra KDD, TLFK og egenandel).

Vurdert med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft:

- GOD (grønn):** Ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
- MIDDELS (gul):** Kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.
- SVAK (rød):** Kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.



Hva kjennetegner kommuner som har god økonomistyring?

Gode rutiner

- Problemer blir løpende identifisert
- Analyserer og iverksetter raskt tiltak

Kommunen erkjenner eget ansvar

Lærer av «de beste»

Problemer får ikke anledning
til å utvikle seg over tid

Godt samarbeid POL-ADM





Noen råd på veien



Felles virkelighetsbilde er avgjørende



Realistiske mål på kort og lang sikt



Ta ansvar



Verktøy og rutiner for rapportering og budsjettoppfølging



Felles virkelighetsbilde er avgjørende



Målrettede tiltak – ikke bare «ostehøvel»



Involvering og samarbeid

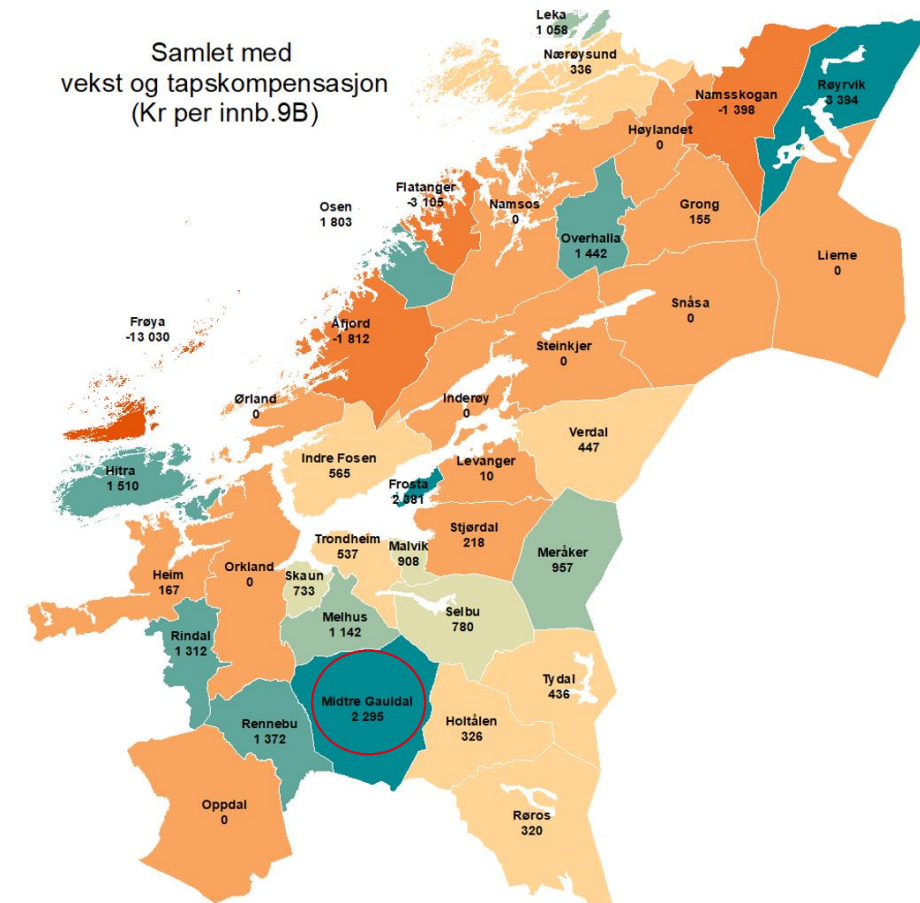
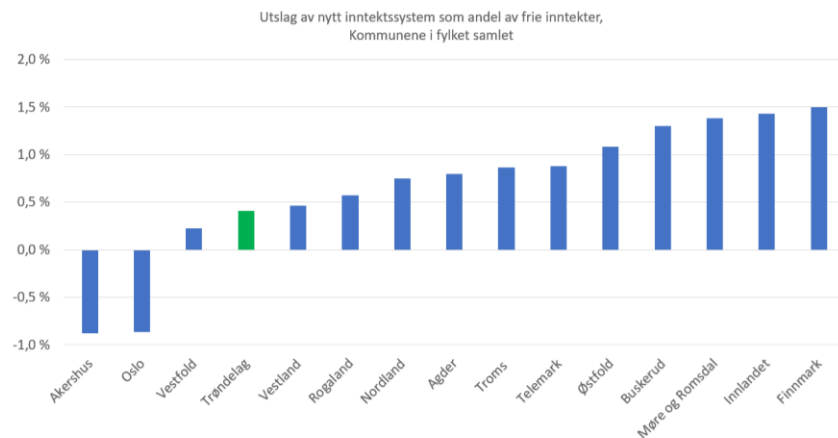


Nytt inntektssystem – effekten for Trøndelag



- Store forskjeller mellom kommuner.
- **Størst negativ effekt for skattesterke kommuner** som Frøya, Flatanger
- Mest positivt for Røyrvik, Frosta og **Midtre Gauldal**
- Samlet kommer Trøndelag ut med en positiv effekt på sikt på 303 kr per innbygger.

Kommunene i Trøndelag kommer samlet sett svakt ut med forslaget til revidert inntektssystem sammenlignet med kommunene i de fleste andre fylker

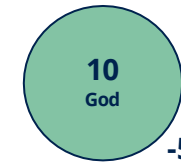
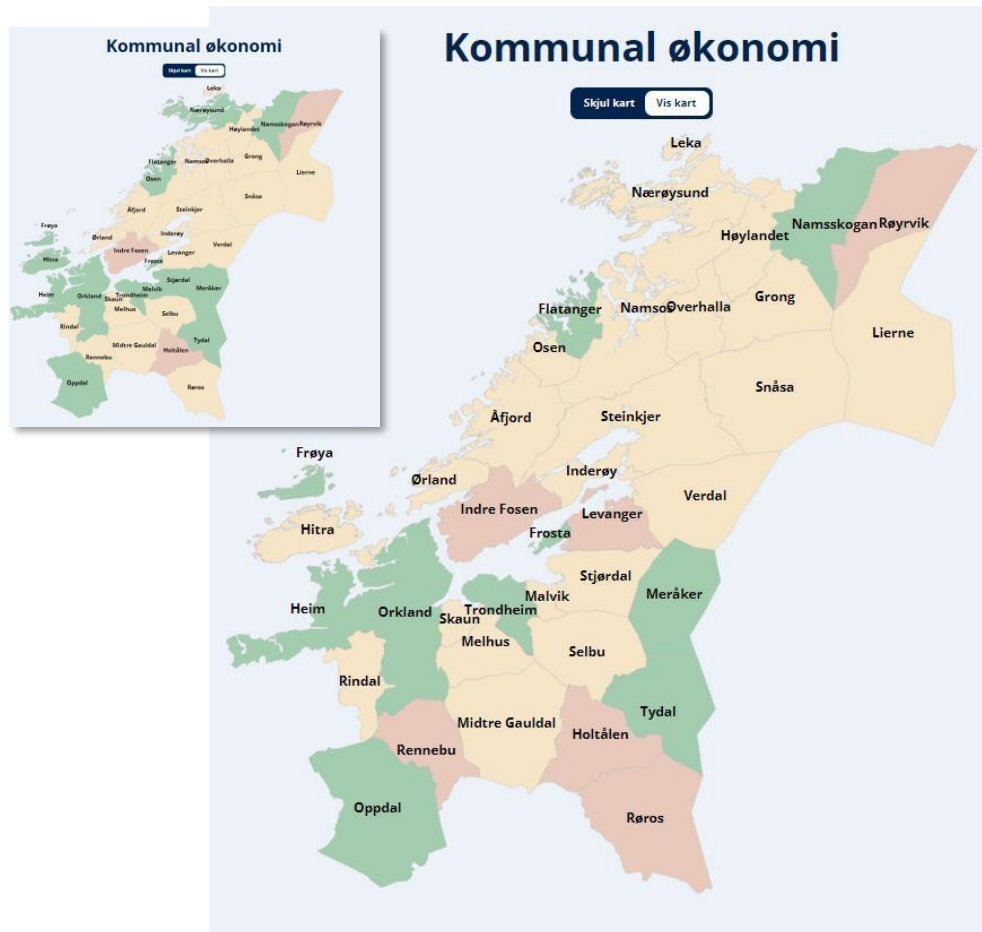


Kilde: Trøndelag i tall



Status kommunal økonomi

per 15.03.24 (foreløpig)



Synkende

Hitra, Levanger, Malvik, Osen, Rennebu, Røros og Stjørdal



Uendret

Flatanger, Frosta, Frøya, Grong, Heim, Holtålen, Høylandet, Inderøy, Indre Fosen, Leka, Levanger, Lierne, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Namsos, Namsskogan, Nærøysund, Oppdal, Orkland, Osen, Overhalla, Rindal, Røros, Røyrvik, Selbu, Skaun, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Trondheim, Tydal, Verdal, Ørland og Åfjord



Stigende

Ingen

Levanger tilbake i rød sone:

Disse seks kommunene følges ekstra nøye av Statsforvalteren

LEVANGER: Levanger kommune er i «godt selskap» med fem små distriktskommuner i en økonomisk rødsone hos Statsforvalteren.

TOR JOHNNY FRIBERG
tor.johnny.friberg@t-a.no

- Vi begynner å få et felles ståsted for krise. Det er et godt grep for endring, konkluderte Laila Halvorsen, rådgiver for HR og personal i Levanger kommune under dialogseminaret i Trønderhallen torsdag. Der møttes politikere, kommunetopper og tilfittsalte for å diskutere løsninger, reflektere og samle tanker for en svært utfordrende budsjettøst.

- Ja, det er krise. Men vi må legge til rette for å løse det langsiktig, repliserte Lars Erik Ertås (H) i møtet.

Samtidig styrer kommunen mot et anslått merforbruk i 2024 på 40 millioner kroner. Om det blir fast i årsslutt, vil disposisjonsfondet ha krympet kraftig til nyttår 2025.

- Vi har i dag i underkant av 70 millioner kroner i disposisjonsfondet. Vi bruker 12 millioner på saldering av budsjett, og med rundt 40 millioner kroner i merforbruk i år, så er vi nede i drøye 15 millioner kroner i fondet fra nyttår 2025. Da er det lite å gå på, sier økonomisjef Arnstein Kjeldsen til Trønder-Avisa.

Inn i rød sone

Under seminaret ble det kjent at Levanger kommune står i rødsone hos Statsforvalteren, på grunn av svak økonomi. Det er ikke første gang kommunen er merket med rødt, men ifølge økonomisjefen ble kommunen flyttet inn i denne sonen igjen fra i år etter å ha vært gull etter to overskuddsåre i 2021 og 2022.

Statsforvalteren setter nå Levanger i kategorien «svak» når det gjelder økonomisk bærekraft og handlevne - blant annet på grunn av at kommunen har lite fri egenkapital målt i prosent av brutto driftsinntekter og har lave driftsresultat.

- Vi som ligger på rødt må ta oss sammen, fordi vi scorer for lavt på måltallene vi har satt, sier Kjeldsen til Trønder-Avisa.

- Hva betyr det å være i rød sone i praksis?

- Det betyr ikke store endringer, men vi har et ekstra møte på oss og har ekstra dialog med Statsforvalteren. Det blir som et trafikklys, og de følger ekstra

med på oss. Så er jeg enig i vurderingene til Statsforvalteren om vår situasjon, sier Kjeldsen.

- Kan snu

Sigrud Hynne, seniorrådgiver i Kommunal- og justisavdelingen hos Statsforvalteren i Trøndelag talte onsdag til folkevalgte og ansatte i Levanger, og la ikke skjul på at Levanger står foran krevende tider.

- Kommuneekonomien i Levanger har vært svak over mange år. Et forholdsvis ok netto driftsresultat for 2022, gjorde at Levanger gikk over til en midtlig/gul kategori i fjor. Det svake regnskapsresultatet for 2023 gjør at vi vurderer kommuneekonomien i Levanger som svak igjen (rød kategori), sier Hynne til Trønder-Avisa.

Statsforvalteren følger nemlig ekstra med på sine røde kommuner.

- Vårt ønske er å unngå kommuner i Robek. Levanger har et betydelig negativt netto driftsresultat i 2023, og de har en forholdsvis lav buffer i disposisjonsfondet. Nå har de et vindu hvor de må tilpasse seg og snu, ellers står de i fare for å havne i Robek, sier hun.

Hynne bekrefter at to trønderske kommuner er i ferd med å bli Robek-kommuner.

- Røyrvik og Røros kommuner er i rød sone, og vi ventet på kommunestyrevedtakene på regnskapene, som gjør at de blir innmeldt i Robek, sier hun. Røyrvik er ventet å vedta årsregnskapet i løpet av få uker, med et merforbruk på rundt 10 millioner kroner. Hynne poengterer at det fortsatt er kommunenes eget ansvar å styre økonomien i egen kommune, men Statsforvalteren vil oppre som en kontrollør som godkjenner budsjett og alle større avtaler.

- Hva tenker du om Levangers situasjon, og hvilke råd vil du gi?

- Levanger har jobbet for å få et felles virkelighetsbilde for både administrasjon og politikerne, og det er bra. Så er det ikke i Robek ennå, og de kan fortsatt snu utviklingen. Det vil ha lave driftsresultat.

- Vi som ligger på rødt må ta oss sammen, fordi vi scorer for lavt på måltallene vi har satt, sier Kjeldsen til Trønder-Avisa.

- Hva betyr det å være i rød sone i praksis?

- Det betyr ikke store endringer, men vi har et ekstra møte på oss og har ekstra dialog med Statsforvalteren. Det blir som et trafikklys, og de følger ekstra



RØDT: Økonomisjef Arnstein Kjeldsen har sett Levanger i rød sone før, men sier at forståelsen blant ansatte og politikere er stor for at det må endring til.

FOTO: TOR J. FRIBERG

DETTE ER SAKEN

■ I en oversikt over kommunenes økonomi fra Statsforvalteren er Levanger kommune satt i såkalt rød sone med svak økonomi. Det betyr at kommunen betegnes som å ha svak økonomi. De benyttes til daglig følgende inndeling:

- GOD (grønn): Ikke indikasjon på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.

- MIDDELS (gul): Kan være indikasjon på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.

- SVAK (rød): Kan være indikasjon på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis.

■ For Levangers del er den økonomiske stillingen satt i rød farge - den dårligste kategorien.

■ Kommuneekonomien i Levanger betegnes derfor som svak med følgende begrunnelse: - Kommunens økonomiske balanse er de siste årene vesentlig svekket, og 2023 er lagt fram med et negativt driftsresultat. Det legges videre opp til et driftsresultat for planperioden som er godt under det anbefalte minimum for ikke å tære på kommunens formue. Kommunen har en netto lånegjeld som er vesentlig høyere enn gjennomsnittet for landet, og med en tilhørende netto rentespensing som er svært høy. I tillegg vurderes kommunens økonomiske buffer og likviditet som svak. Kommunen vurderes derfor som svak på området samlet sett, heter det i oppsummeringen fra Statsforvalteren for å merke Levanger i rød sone.

■ Totalt er 17 norske kommuner underlagt Robek i mai 2024. Trøndelag har ingen kommuner i registeret, men Røyrvik kommune blir underlagt offentlig kontroll i år, når årsregnskapet for 2023 blir vedtatt. Røros kommune er også i faresonen, ifølge Statsforvalteren.

Oppnår ingen mål

Økonomisjefen legger ikke skjul på at den økonomiske situasjonen i Levanger har forverret seg de siste årene.

Røyrvik er ventet å vedta årsregnskapet i løpet av få uker, med et merforbruk på rundt 10 millioner kroner. Hynne poengterer at det fortsatt er kommunenes eget ansvar å styre økonomien i egen kommune, men Statsforvalteren vil oppre som en kontrollør som godkjenner budsjett og alle større avtaler.

- Hva tenker du om Levangers situasjon, og hvilke råd vil du gi?

- Levanger har jobbet for å få et felles virkelighetsbilde for både administrasjon og politikerne, og det er bra. Så er det ikke i Robek ennå, og de kan fortsatt snu utviklingen. Det vil ha lave driftsresultat.

- Vi som ligger på rødt må ta oss sammen, fordi vi scorer for lavt på måltallene vi har satt, sier Kjeldsen til Trønder-Avisa.

- Hva betyr det å være i rød sone i praksis?

- Det betyr ikke store endringer, men vi har et ekstra møte på oss og har ekstra dialog med Statsforvalteren. Det blir som et trafikklys, og de følger ekstra

ner kroner mer i inntekter i 2025, sier Kjeldsen.

Storebror i gruppen

Ifølge Statistisk sentralbyrå er Levanger kommune i en særstilling blant de seks kommunene på «rødlista» til Statsforvalteren i Trøndelag. Kommunen er nemlig dobbelt så stor som neste kommune i gruppen, målt i innbyggertall - Indre Fosen. Levanger kommune har også over 20.000 flere innbyggere enn fylkets minste rødsone-kommune, fjellkommunen Røyrvik.

- Er det rart at en stor trøndersk kommune som Levanger er i rød sone med små distriktskommuner i en annen situasjon?

- Det er ikke unaturlig for oss å være i denne gruppen med mindre kommuner. Vi har investert tungt i perioder med lav rente, og vi er en minsteinntektskommune uten regionpolitiske

tilskudd eller kraftinntekter. Derfor er vi her i dag, sier økonomisjef Arnstein Kjeldsen.

Han viser til at kommunen har gjennomført flere større investeringer i senere år - deriblant i helsehus på Staup og ny ungdomsskole på Røstad.

- Med Røyrvik og kanskje flere på tur inn i Robek, kjennetegnede de ekstra på Robek-spøkeket, når dere er i samme rødsone?

- Ja, vi kjenner litt på at Robek-spøkeket henger over oss. Men det er mer forståelse for situasjonen her i salen nå, og flere forstår at Robek ikke er langt fram i tid med farten vi har i dag, sier Kjeldsen.

Frykter Robek

Robek-spøkeket ble trukket fram av flere politikere, ledere og andre under seminaret. Felles for de fleste er frykten for statlig administrasjon.

- Det blir tøffe tak framover. Det er helt sikkert, sier Frode Lund (Sp) på vegne av flertallspartiet.

Han ser at alle steiner må snus i jakten på de 50 millioner kroner i omstillinger som kommunen nå må gjennom.

- Å endre skolestruktur, slik kommunedirektøren foreslår, skjerer veldig langt inn hos oss i Senterpartiet. Vi har vært veldig klare på at vi ikke ønsker å legge ned skoler, slik vi har vært i hele samarbeidsplattformen. Men vi må snu og se på alle muligheter, sier Lund til Trønder-Avisa.

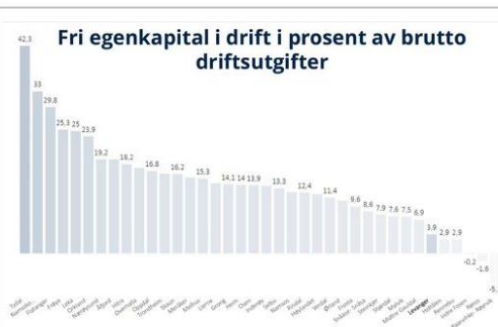
Han vil fortsatt ikke være med på å legge ned skoler i valgperioden, noe Senterpartiet også gikk til valg på i 2023. Samtidig har flere andre partier startet prosessen med å åpne dører for en strukturreform.

- En konsulent i dag var inne på at det ikke er nødvendig å legge ned skoler, men at man kan se på hvordan man drifter skolene.

SEKS KOMMUNER I RØD SONE I TRØNDELAG

2024	BEFOLKNING PER 1.1. (PERSONER)
Rennebu	2 484
Røros	5 685
Rossøy	2 035
Levanger	20 574
Levangne	423
Raavikne	423
Indre Fosen	10 023

Min tanke er å se på hvordan vi rigger skolene, for vi er nødt til å ha en viss kapasitet, sier Lund. (Røyrvik er en fjellkommune i Indre-Nord-Trøndelag, med kun 423 innbyggere. Til tross for dette har kommunen et merforbruk på cirka 10 millioner kroner. Årsregnskapet blir vedtatt, vil kommunen bli medtatt i Robek.)



KRITISK: Denne oversikten viser at Levanger og de fem andre røde kommunene i Trøndelag har svært marginal eller negativ egenkapital. Derfor blir de fulgt opp ekstra nøye av Statsforvalteren.

FOTO: STATSFORVALTEREN



Dagens tema



- Statsforvalterens roller og oppgaver
- Kommunens rolle som arealforvalter
- Kommunenes inntekter og økonomi
- Kommunens rolle som tjenesteyter og innbyggernes forventninger
- Muligheter og utfordringer

Kommunene stadig viktigere

1964:

Skole, skatt, sosial-trygdevesen, vei. Plan og bygg i byene.



1969-2024:

Niårig **grunnskole**, **beredskap** mot forurensing, bosetting av **flyktninger**, **avfallshåndtering** og avløp, kommuneleger, **helsestasjon**, somatiske **sykehjem**, psykisk **utviklingshemmede**, miljøvern, undervisning **barn** i institusjoner, vilt- og **naturforvaltning**, landbrukskontorene, **lovfestet** rett til **10-årig grunnskole**, SFO, musikk- og **kulturskoler**, LAR, **psykisk** helse, **fastlegeordning**, forhandlingsansvar for **lærere**, klinisk **veterinærvakt**, **lovfestet** rett til **barnehageplass**, **krisesentre**, kvalifiseringsprogrammet, nasjonalparkstyrer, beredskapsansvar, **samhandlingsreformen**, **folkehelseansvar**.



Kommunen som tjenesteleverandør

Økte utfordringer når det gjelder kapasitet, kompetanse, spesialisering og rekruttering

Økt interkommunalt tjenestesamarbeid

Ulik kostnad knyttet til tjenesteproduksjon



NIKK 02.02.2024 13:32

Meninger i kronikker står for skribentens regning.

Mitt og ditt ansvar – eller kommunens?

Vi må ta en åpen diskusjon om hva som er kommunenes ansvar, og hva som bør være den enkelte innbyggers ansvar.



ARE KARLSEN (AP)
fylkestingspolitiker i Vestfold.
Tidligere ordfører i Horten

drømme om.

Jeg ønsker meg flere stemmer som er tydelige på at kommunene ikke kan løse alt.

de beste i verden.

Vi som bor i norske kommuner er utrolig privilegerte. Vi har en materiell rikdom og et tjenestetilbud som overgår det de aller fleste andre mennesker i verden kan

Vår velstand har økt jevnt og trutt – med noen små, kortvarige nedturer – siden 1945. Selv om de siste par årene har bydd på utfordringer, har de fleste av oss fortsatt mer enn nok, og de offentlige tjenestene er trolig blant



NOU 2023:9 Generalistkommuneutvalgets utredning



Tjenesteyterrollen:

- Rekrutteringsutfordringer
- Spesialiserte tjenester mer krevende
- Innovasjon og utvikling



Myndighetsutøverrollen:

- Mangel på juridisk kompetanse
- Kan svekke rettssikkerheten



Samfunnsutviklerrollen:

- Størst utfordringer med plankrav
- Lav plankompetanse
- Svekker folkevalgt styrt utvikling



Lokaldemokratisk aktør og arena:

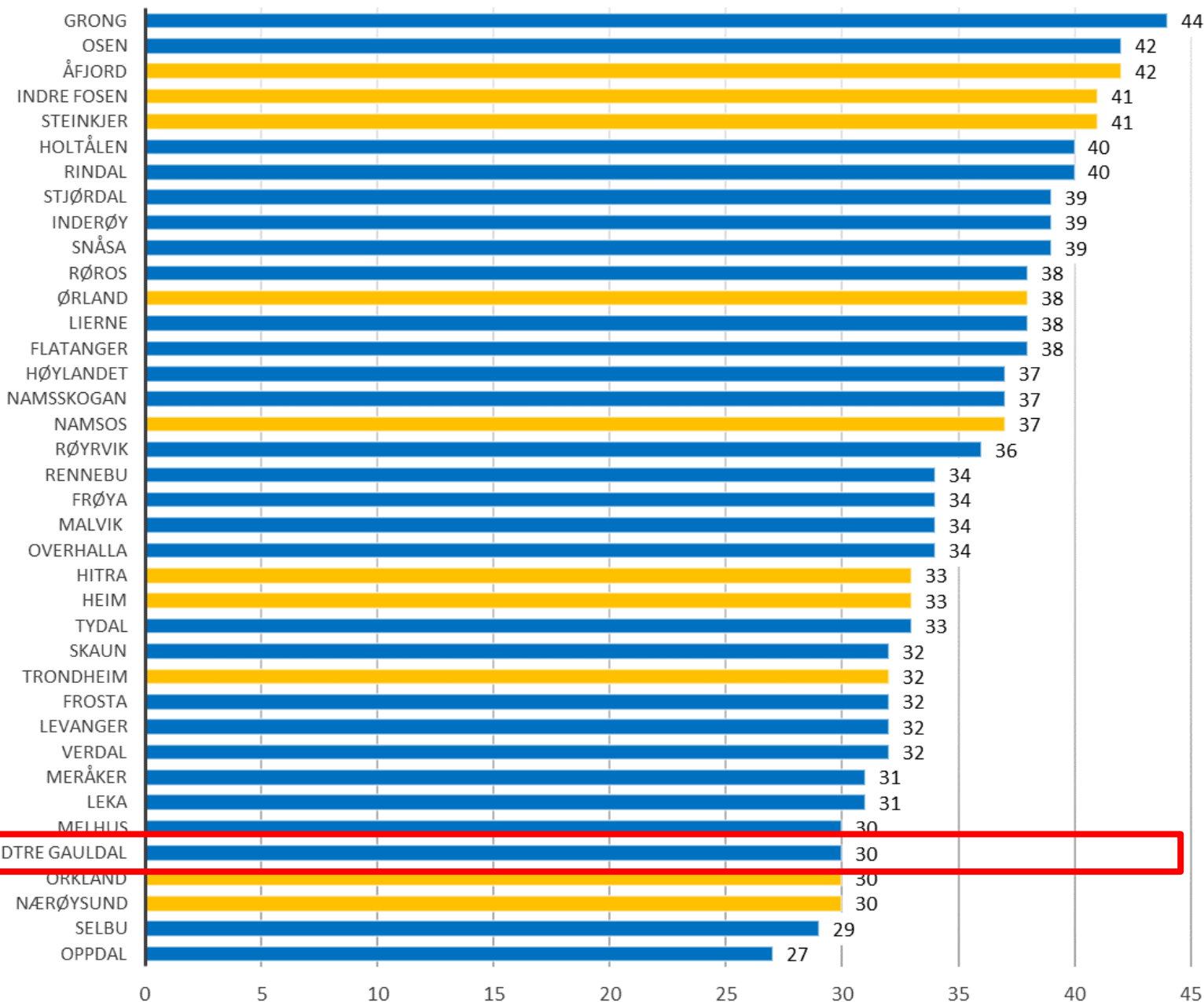
- Høy valgdeltakelse og høy tillit, gode muligheter til å påvirke
- Folkevalgtes motivasjon reduseres av statlig styring
- Mange innbyggere tror personlige forbindelser lønner seg

Lovkrav og oppgaver som krever spesialiserte og tverrfaglige fagmiljø er spesielt krevende

Utvalgets vurderinger stemmer godt for Trøndelag

Antall ordninger pr kommune 2020

Hvor mye samarbeider kommunen i Trøndelag?



Kommuneregion (antall kommuner)	Gj.snitt antall ordninger (prosent)
Namdal (11 inkl. Osen)	36,7
Innherred (5)	36,6
Værnes (5 ekskl. Malvik))	32,8
Trondheim (8)	33,5
Fosen (4 inkl. Osen)	40,2
Orkdal (7 ekskl. Aure)	34,0
Trøndelag Sør (5)	33,8

Ikke systematisk forskjell etter kommunestørrelse

Kommunegrupper (antall kommuner)	Gj.snitt antall ordninger (prosent)
Under 1.000 innbyggere (5)	35,8
1-3.000 innbyggere (10)	37,3
3-10.000 innbyggere (12)	33,7
10-20.000 innbyggere (7)	33,4
Over 20.000 innbyggere (4)	34,6
Kommuner berørt av sammenslutning (9)	36,0
Überørte kommuner (29)	35,0
Alle 38 kommuner	35,2



Muligheter

eksempler fra Nivi-rapporten om interkomm. samarbeid i Trøndelag, 2021

- Mer strategisk innrettet samarbeid om tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling
- Regionale IKT-tjenester, regionale plankontor og regionale landbrukskontor
- «Tenke utenfor boksen»-utprøving av nye løsninger, ny distriktsmodell, ny modell for helsekommune, ny NAV-modell...

Digitale kompetansemiljøer

- Kan digitalisering muliggjøre samarbeid på nye måter, f.eks. bygge fagmiljø mellom kommunene uten nødvendigvis å måtte flytte arbeidsplasser?



Innovasjonsprosjekter,
frikommuneforsøk...



Dagens tema

- Statsforvalterens roller og oppgaver
- Kommunens rolle som arealforvalter
- Kommunenes inntekter og økonomi
- Kommunens rolle som tjenesteyter og innbyggernes forventninger
- Muligheter og utfordringer



Utfordringsbildet





Utfordringsbildet i NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet



Demografi



Endring i
inntekter



Klima- og
naturendringer



Samfunns-
sikkerhet og
beredskap



Utenforskap



Press på
demokratiet



Behov for innovasjon,
omstilling og digitalisering



Krever kompetanse og
utviklingskapasitet

Blir det nok helsearbeidere?

Øke tilbud av arbeidskraft

- Høyere andel i arbeid
- Redusere deltid og sykefravær
- Forsinket alderspensjon
- Arbeidsinnvandring

Økt produktivitet

- Omorganisering av tjenestene
- Digitalisering
- Velferdsteknologi

Redusere etterspørsel

- Bedre levevaner
- Genteknologi og ny medisin
- Velferdsteknologi
- Tilrettelagte boliger
- Frivillighetens bidrag
- Økt bidrag fra pårørende

Lavere kvalitet på tjenestene?

Nok arbeidskraft?

- Færre kandidater 20-66 år spesielt i distriktene
- Etterspørsel etter arbeidskraft fra andre sektorer

Økt etterspørsel

- Flere eldre
- Flere omsorgsmottakere i alle aldersgrupper.
 - Livsstilssykdommer
 - Økning i psykisk uhelse
- Større krav og forventninger
 - Rettigheter
 - Nye behandlinger

Færre pårørende

- Færre barn enn tidligere generasjoner
- Barna bor lengre unna
- Svakere familieband

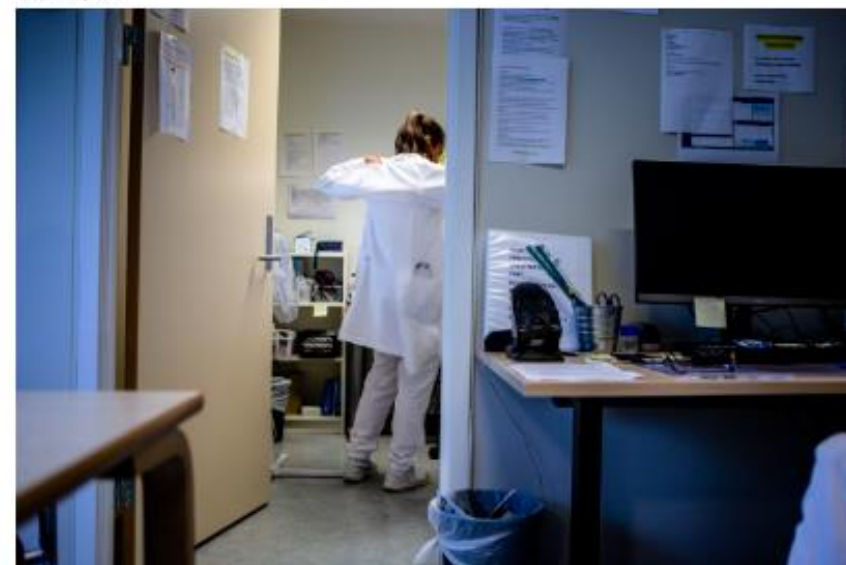
Overskudd av helsearbeidere

Underskudd av helsearbeidere

Arbeids-
markedet
for helse
framover

Kilde: Trøndelag i tall /
Trøndelag Fylkeskommune

NYHETER | HELSE



Kommunenes samlede lønnsutgifter til helse- og omsorgstjenester fratrakkert sykkelbussrefusjon, var 129 milliarder kroner i 2022.
Illustrasjonsfoto: Magnus Kruttsen Sjøerke

PUBLISERT 09.06.2023 09:46

Ny rapport: Så mye brukte kommunene på helsevikarer i 2022

Innleie av sykepleie, leger-, fysio- og ergoterapitjenester fra vikarbyrå utgjør om 2,4 milliarder kroner i året, viser en ny Faforapport.



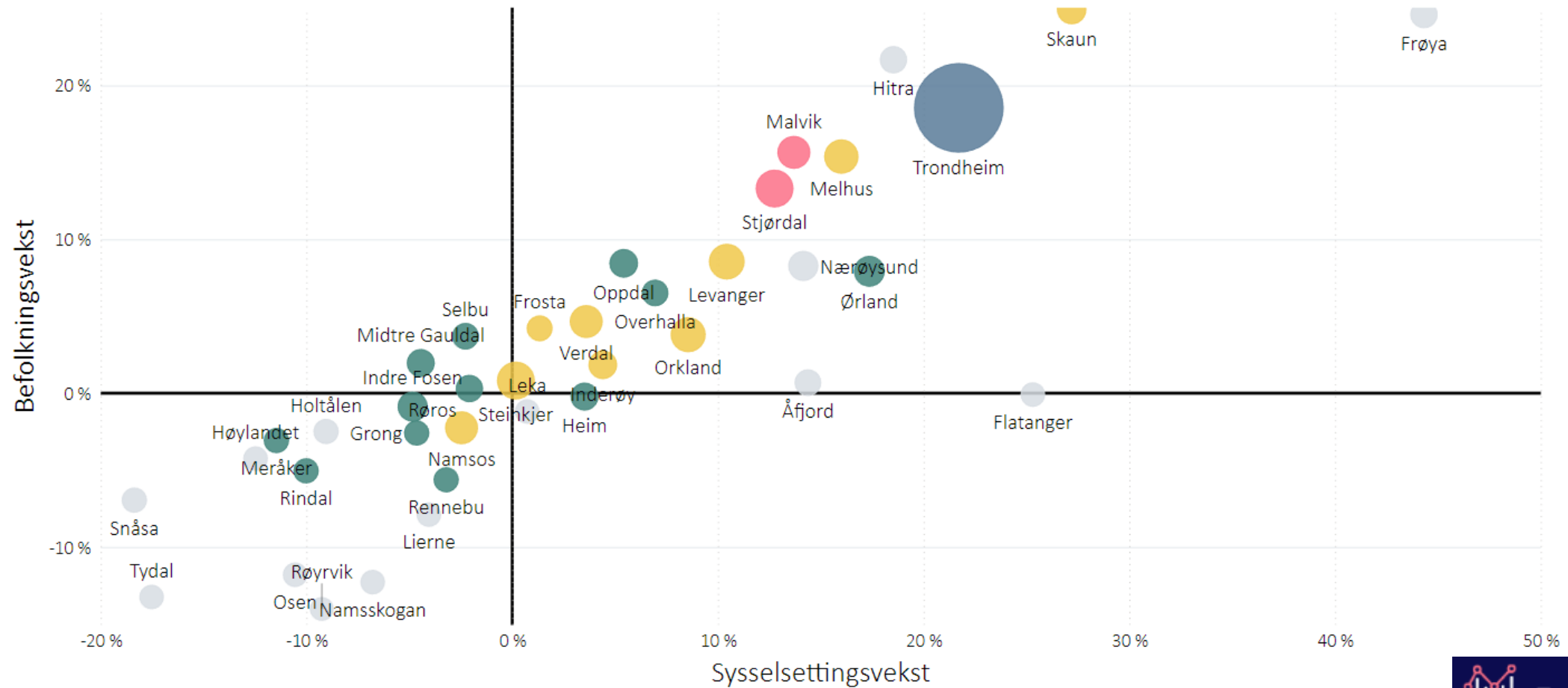
Leif E. Moland, Maja Tofteng og
Astrid Nesland

Vikarbruk i sykehus og kommunale
helse- og omsorgstjenester

«Kostnadene ved innleie fra vikarbyrå er ca. 2,5 ganger så høy som kostnadene ved å bruke av fast ansatte».



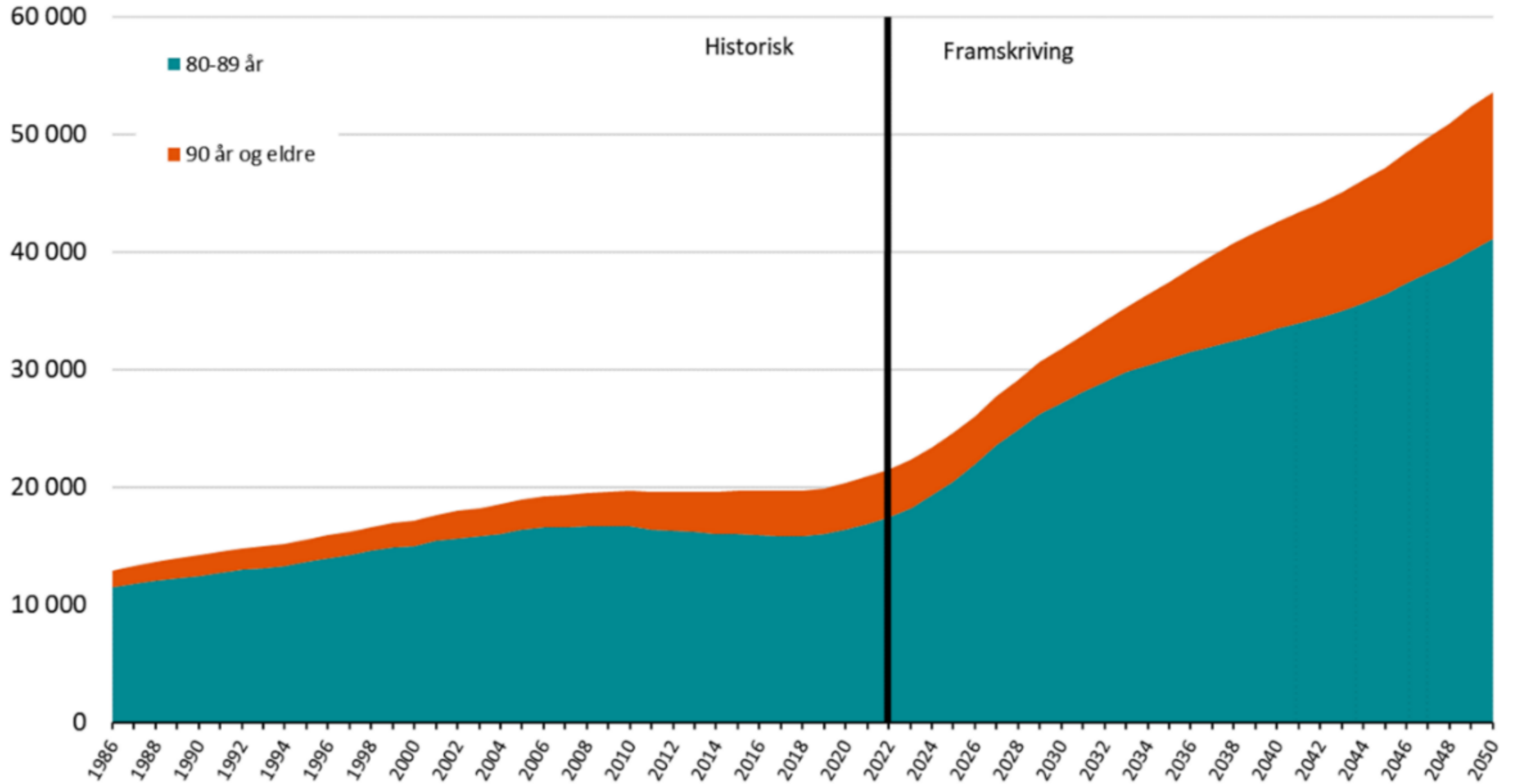
Befolkning og sysselsetting 2011 - 2023



Sentralitetsklasse 2 3 4 5 6

Trøndelags befolkning over 80 år.

Historiske tall for perioden 1986-2022 og fremskriving (MMMM) for 2023-2050

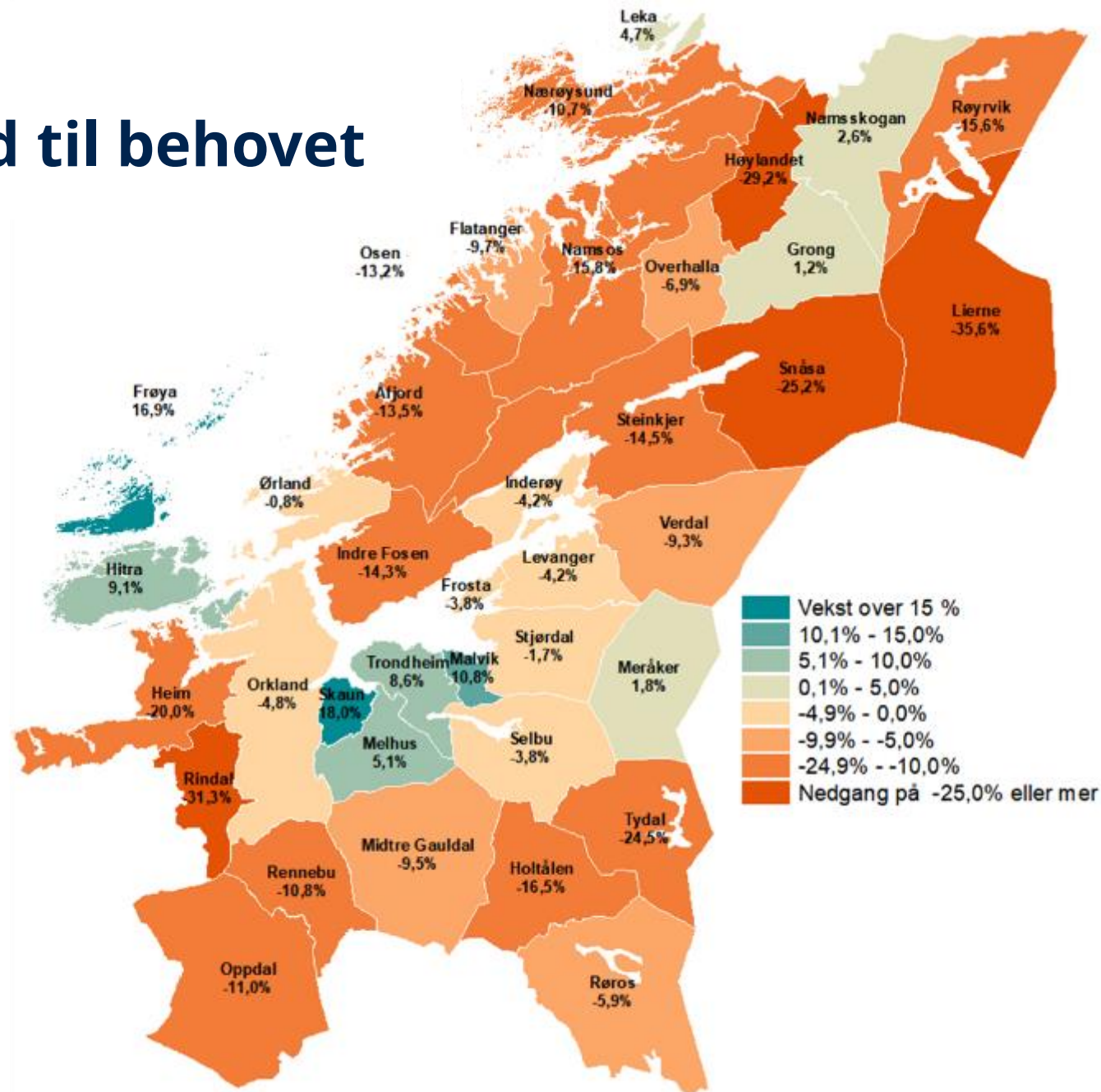


2050: For få trøndere i forhold til behovet

...særlig i arbeidslivet

Endring befolkningen i
arbeidsaktuell alder (20-66 år)
i perioden 2022-2050
Hovedalternativet (MMMM) fra
SSBs befolkningsframskrivinger

Befolkning i arbeidsaktuell alder er en indikator på størrelsen til den potensielle arbeidsstyrken. Aldersgruppen 20-66 år er den delen av befolkningen som utgjør den største delen av arbeidsstyrken. Personer under 20 og over 66 år, deltar også i arbeidsmarkedet, men i betydelig mindre grad.





Kommunene vil fortsette å være grunnleggende

– men dra mer av lasset sammen

- tjenesteleverandør
- samfunnsutvikler
- myndighetsutøver
- demokratisk arena
- arbeidsgiver





Takk for meg
- lykke til
videre som
folkevalgte



Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Frank Jenssen
Statsforvalter

frank.jenssen@statsforvalteren.no



Facebook [StatsforvaltereniTrondelag](#)
Nettside [Statsforvalteren.no/Trondelag](https://statsforvalteren.no/Trondelag)